

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 45 (2540) 1998 LAPKRITIS-NOVEMBER 3 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS - LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA - \$1

Modernusis maras

Labai smagu išgirsti ką nors gero apie Lietuvą. Sporto, meno ar mokslo laimėjimai visada džiugina, tačiau pakelia – štai ir mes esame geresni už kitus. Tikėtina, kad tokių džiuginančių žinių visi lietuviai, kur jie būtų, laukia.

DEJA, ne visos žinios ar naujienos yra geros. Kai kurios verčia liūdėti ir susirūpinti. Šalia nuolatinio ir labai jau atviro girtavimo, iš jo kylančių baimių žmogudysčių, šalia dorovinio nuosmukio ir dažnų abortų, šalia narkotikų, vagysčių („kombinavimų“) ir sukčiavimų net jau labai plačiu mastu – kaip niekada tokio dydžio nematyta iškyla tautos pabaisa savizudybės. Vėliausioji statistika nurodo, kad šioje srityje Lietuva pirmauja kitų panašių valstybių tarpe. Tai baisus faktas. Parašo apie jį spauda, pasikalba žmonės, patrauko pečiais – ir vėl tartum nieko nebuvo. O vis dėlto reikėtų, kad apie tą tautos nelaimę būtų plačiau, dažniau ir rimčiau pasiaiškkinama. Savizudybių reiškiniai verčia iš esmės pamąstyti apie dabarties žmogų, dažnai mieliau pasirenkantį slidų lieptą negu tvirtą kelią. Gal dėl to, kad pastarasis kai kam atrodo pasenęs, nusibodęs ir todėl ieškoma į kažkur trumpesnių, nors ir rizikingų praejimų. O tas „kažkur“ irgi nevienodai suprantamas, gal dar net neišaiškintas, atmetus didžiulius ir amžinuosius tikslus, apie kuriuos tik dabar labai atsargiai pradedama kalbėti. Kalbant apie savizudybes gal kiek ir lengviau suprasti, kai žudosi sveiką nuovoką praradę, pusiau sąmonės netekę girtuokliai ar narkotikų vartotojai, arba kokios įtampos ar depresijų paveikti ligoniniai. Bet kaip paaiškinti, kai žudosi rimti profesionalai, geras tarnybas turintys pareigūnai arba dar gyvenimo nepatyrę jaunuoliai?

IEŠKANT į tuos klausimus atsakymų reikėtų jau leisti žymiai giliau. Tai darydami pirmiausia turbūt susidurtume su visagališkumo pojūčiu, kuris slypi stipriai įsidiegęs savizudžio sąmonėje. Jo ištakų nesunkiai rastume ateizmo doktrinos, kur žmogus visagalis, nes Dievas tik žmogaus vaizduotės kūrinys. Taigi, jeigu jau visagalis, tai ir daro su savimi ką nori, laisvas elgtis kaip nori. Be to, įsitikinimas visagališkumu slopina ir atsakomybės pajautimą – prieš ką gi atsakingas, jei visagalis? Antra – ateizmas moko tik materialistiškai suvokti žmogaus gyvenimo prasmę ir tikslus, pasirinkti tikruosius jų įgyvendinimo būdus. Šitoks mąstymas nepripažįsta amžinojo gyvenimo, ir todėl samprata apie gyvybę jau iš esmės skiriasi. Atimti sau gyvybę – reiškia viską užbaigti ir išnykti. Žmogus, rimtai tikėdamas amžinybe, šito daryti nesiryžtų, nes tai būtų kvaila ir beprasmiška. Ieškodami dar daugiau papildomų atsakymų susidurtume turbūt ir su paprasčiausiu savimeilės klausimu – savizudybės tik save temato. Kilusi nebesuvaldoma aistra išnykti viską nugali. Nebegaila nieko – nei šeimos, nei draugų, nei aplinkos, kuri jam padėjo gyventi. Iš viso priežasčių žudytis yra tiek, kiek ir savizudybių. Kai kurios panašios, bet kartu ir skirtingos, kaip skirtingi yra mažieji žmonių pasauliai. Kaip ten bebūtų, visų grupių ar rūšių savizudybės mūsų demografiniu atžvilgiu silpnindami tautai yra itin skaudus nuostolis. O baisiausia tai, kad žudymasis liejasi kone kaip epideminė banga, paliečianti ir miestus, ir bažnytkaimius. Lietuvoje turbūt nebėliko apylinkės, kurios nebūtų toji banga palietusi. Ką reikėtų daryti, kad tas „modernusis maras“ liautųsi? Problema rimtai svarstytina. Apie ją laukina daugiau pasisakymų, ir tai plačiu mastu. Žudė okupantai – dabar žudomės patys. Aiškiai pamestas tvirtesnis kelias. Turėtų tai pastebėti ir valstybės vadovai. Č.S.

KANADOS ĮVYKIAI

Keistas elgesys

Kvebeko rinkimų išvakarėse, jau iš anksto visiems parlamentarams Otavoje susitarus nesikišti į provincinių rinkimų vajų, Jean Chretien nestubėjo visus savo pareiškimais, paskelbtais Montrealio laikraštyje prancūzų kalba „La Presse“. Tame pokalbyje jisai aiškino, kad Kanados konstitucijos keistai nemano, nes „ji gerai veikė 30 metų, tai kam ją dabar keisti“. Toliau aiškino, kad jam nesunkiu būtų dirbti su premjeru L. Bouchard, jei Kvebeko partija laimėtų rinkimus. Kvebeko liberalų reakcija buvo greita ir aštri, nes tie J. Chretien žodžiai graiuna Kvebeko federalistų, t.y. atsisakymo priešininkų, pagrindines tezes. Jean Charest savo partijos programoje skelbia, kad jis, laimėjęs rinkimus, prašys keisti konstituciją, kad inkorporuotų Kvebeko „ypatingos bendruomenės“ būklę. J. Chretien'ą kritikavo ir reformų partijos vadas P. Manning, o konservatorius MP A. Bachand min. pirmininko pareiškimus pavadino „Judo pabučiavimu“ Kvebeko liberalams ir maldavo, kad jis „nors per tas 36 dienas prieš rinkimus užsiima“. Ir štai atsakuba „lauktas politinis netikėtumas“: jau po dviejų die-

nų J. Chretien teigė, kad jis buvo „neteisingai supastas“ ir aiškino, kad jis sutikty konstituciją keisti, jei Kvebeko premjeras to prašytų. O kadangi dabartinis premjeras nemano to prašyti, tai savaime aišku, kad tik J. Charest laimėjus, prasidėtų keitimo procedūra. „Kalgaris susitarimas“ kadaise jau pripažino Kvebeko „ypatingą charakterį“ ir visos kitos provincijos tą susitarimą patvirtino, taigi nereikės vėl pradėti viską iš pradžių. Bet kažin, ar tas „atitaisymas“ nepavėlavo, nes Kvebeko liberalų populiarumas paskutiniu laiku pastoviai mažėjo ir jiems reikėtų žymiai solidinės pasparties.

Ralph Klein, Albertos premjeras, siūlo sutaukinti ir suvienyti federacines reformų ir konservatorių partijas į vieną stiprią partiją – dešiniųjų sąjungą, kuri galėtų išstumti valdančius liberalus per sekančius rinkimus. Atrodo, kad į šį jo pasiūlymą jau yra šokia tokia reakcija ir sudaryta komisija planuoja tolimesnes detales. Tuo tarpu, konservatoriai vis dar neturi partijos vadovo, nes pirmas vadovo rinkimų balsavimas neatnešė tikėtios daugumos pirmaujan-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Kanados lietuvių bendruomenės tarybos suvažiavimo Otavoje dalyviai. Priekyje iš kairės: kun. dr. V. Skilandžiūnas, dr. J. Sungaila, A. Sungailienė, ambasadorius dr. A. Eidintas, G. Kamantienė, PLB pirmininkas V. Kamantas. Prie prezidento stalo – daro pranešimą PLB pirm. V. Kamantas, šalia jo KLB pirm. A. Vaičiūnas, P. Adamonis. Suvažiavimo dalyviai po posėdžių

Lietuviški rūpesčiai Kanados sostinėje

Kanados lietuvių bendruomenės krašto tarybos suvažiavimas Otavoje parlamento rūmuose • Dalyvavo ne tik Kanados lietuvių veikėjai, bet ir kiti pareigūnai – Lietuvos ambasadorius dr. ALFONSAS EIDINTAS su ambasados tarnautojais, Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas VYTAUTAS KAMANTAS ir kiti • Svarstyti vietiniai, visos išeivijos ir Lietuvos rūpesčiai

RAMUNĖ SAKALAITĖ-JONAITIENĖ

Kanados lietuvių bendruomenės krašto taryba, arti 20 metų nekeitusi posėdžių vietovės, šiais metais rinkosi Kanados sostinėje Otavoje, o ne Toronte. Naujai išrinktosios XVII-sios tarybos pirmoji sesija vyko parlamento rūmuose š.m. spalio 24, saulėtą rudens šeštadienį.

Dauguma apylinkių pirmininkų ir atstovų atvyko Otavon iš vakaro, spėjo nuvykti į susipažinimo vakarą miesto centre esančiame „Howard Johnson's“ viešbutyje, kur dalis jų buvo ir apsidėję. Ten atsigaivino ir pabandė, dalyvaujant opozicijos parlamentarų Bob Mills ir Derek Konrad padėjėjams David Hutchison, Scott McCready ir Rob Norris. Vėliau suvažiavimo dalyviai turėjo gražią progą dar labiau susidraugauti švedams KLB valdybos narės S. Piečaitienės gimtadienį privačiame pobūvyje.

Sekantį rytą registracija prasidėjo 9 val. Susirinko 33 rinkti tarybos nariai, 5 apylinkių pirmininkai, vienas Kanados lietuvių jaunimo sąjungos atstovas, 5 krašto valdybos atstovai ir 20 svečių. KLB KV pirmininkas Algirdas Vaičiūnas, pradėjęs sesiją, pakvietė invokaciją sukalbėti kun. dr. Viktorą Skilandžiūną. Po to buvo sudarytas prezidentūmas, kuriam pirmininkavo A. Staškevičius ir P. Adamonis iš Montrealio. Sekretoriatai dalyvavo torontietės S. Piečaitienės ir M. Vasiliauskienės. Mandatų komisijon įėjo J. Adamonienė, Br. Staškevičius ir B. Nagienė, o Hamiltono atstovai K. Deksnys, V. Remesaitis ir St. Kareckas nominacijų komisijoje rūpinosi valdybos, revizijos ko-

misijos ir garbės teismo rinkimais.

Sveikinimai ir ordinas

Priėmus sesijos darbotvarkę pirmininkas Arūnas Staškevičius pristatė garbės svečius. Pirmasis buvo kun. dr. Viktoras Skilandžiūnas. Po to Lietuvos ambasadorius dr. Alfonsas Eidintas tarė sveikinimo žodį, paskatino KLB tęsti savo veiklą remiant Lietuvos įjungimą į ŠAS (NATO). Ta proga jis iškėlė Kanados lietuvių katalikių moterų draugijos centro valdybos pirmininkei Angelikai Sungailienei Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus skirtą Gedimino V laipsnio ordiną už ilgąmetį vadovavimą šalpos veikloje. Linkėjimus suvažiavimui taip pat pareiškė Lietuvos ambasados ministeris-patarijas Jonas Paslauskas.

Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos pirmininkas Vytautas Kamantas tarė sveikinimo žodį, kuriame jis pasiūlydavo Kanados nuolatinę paramą ir inau PLB veiklai, primindamas, kad suvažiavime dalyvaujantis dr. Juozas Sungaila buvo pirmasis PLB pirmininkas. Dabartinėje valdyboje ir su ja susijusiose institucijose vėl yra net keli Kanados lietuviai – kun. Edis Putrimas, Audrius Šileika, Eugenijus Čuplinskis, Joana Kuraitė-Lasienė ir Petras Adamonis. KLB pirmininkui Alg. Vaičiūnui jis iškėlė PLB padėkos lapą už prasmingą ilgąmetę veiklą. Tarybos nariams buvo išdalinta išsami informacija raštu apie PLB valdybos veiklą, veiklos planus, apyskaitas ir pan.

Raštu buvo paskaityti sveikinimai Lietuvos generalinio garbės konsulo H. Lapo, Kana-

dos lietuvių fondo valdybos pirmininkės G. Ignaitienės ir JAV LB pirmininkės R. Narušienės.

Pranešimai žodžiu ir raštu

KLB pirmininkas A. Vaičiūnas savo pranešime paminėjo svarbiuosius praėjusių veiklos metų įvykius, keliones ir ryšius su JAV LB bei PLB. Jis padėkojo valdybos nariams už darnų bendradarbiavimą, džiaugėsi jų sėkmingai atliktais darbais. Jis pakvietė V. Piečaitį padaryti pranešimą apie 2000 m. Toronte rengiamą XI-ą Tautinių šokių šventę, kurios organizacinis komitetas jau baigiamas sudaryti, patalpos užsakytos ir kiti pradiniai uždaviniai jau įveikti.

Vykdomoji vicepirmininkė Natalija Liačienė priminė sėkmingą praėjusių metų suvažiavimą. Įvairių visuomenės atstovų pranešimai ir po to vykusios diskusijos iškėlė svarbių minčių dėl KLB veiklos. Sekančiais metais ypatingas dėmesys buvo atkreiptas į mažesnes apylinkes, įsteigtas informacijos centras naujakuriams. Valdybos narių dalis, susitinkanti darbo komitete, iš arčiau rūpinosi ir kitais klausimais, surengė ŠAS/NATO klausimu suvažiavimą Toronte š.m. gegužės mėn., domėjosi KLB globoje ruošiamo veiklos žinyno eiga.

Atskirame pranešime raštu, kuriame padėkota valdybai ir visiems remėjams, KLB muziejus-archyvo vedėja dr. Rasa Mažeikaitė pateikė duomenis apie jame rengiamas parodas, gausius sukaupus rodimus ir leidinius. Artėjančio muziejaus 10-mečio proga reikėtų atkreipti didesnį dėmesį į jo išlaikymą ir naudą. Dr. Mažeikaitė taip pat vadovauja „Kanados lietu-

(Nukelta į 2-ą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Priimta rezoliucija dėl turto

Kaip rašo „Lietuvos rytas“, spalio 13 d. JAV Kongreso atstovų rūmuose buvo priimta rezoliucija „Dėl buvusių totalitarinių vyriausybių neteisingai nusavintos nuosavybės“. Joje JAV Atstovų rūmai kreipiasi į Čekiją, Kroatiją, Latviją, Lietuvą, Rumuniją, Slovakiją ir bet kurią kitą valstybę, kuri įstatymai ir poįstatyminiai aktai apriboja neteisingai nusavintos nuosavybės grąžinimą. Joje „atkreipiamas dėmesys į tai, jog iš pabėgėlių nuo komunizmo neteisėtai buvo atimta nuosavybė, be to, šie žmonės būdavo dažnai priversti atsisakyti savo pilietybės, kad apsaugotų savo šeimas nuo tuo metu į jų šalis valdžiusių komunistų represijų“.

Rezoliucijos autorius Christopher Smith yra JAV Kongreso Europos saugumo ir bendradarbiavimo komisijos (ESBK), dar vadinamos JAV Kongreso Helsinkio komisijos, vicepirmininkas. Komisijos nuomone, Lietuvos įstatymai, kurie numato, kad atgauti nuosavybę gali tik Lietuvos piliečiai, yra diskriminaciniai. Didžiausią pažangą šioje srityje yra padariusi Vengrija.

Domisi ūkio raida

Spalio 15 d. Lietuvoje lankėsi Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) generalinis sekretorius pavaduotojas Kumiharu Shigehara. Jis pranešė, kad EBPO parengs Baltijos kraštų ūkio raidos apžvalgą, nurodantią tos srities neigiamas bei teigiamas ir jų priežasčių išnagrinėjimą. Apžvalga bus įtraukta į specialiai rengiamą Baltijos kraštų programą, kuri teiks techninę pagalbą ir patarimus ekonomikos klausimais. Programos oficialus atidarymas įvyko Taline spalio 19 d. vykusioje EBPO konferencijoje. Lietuvos delegacijai vadovavo užsienio reikalų viceministeris Algimantas Rimkūnas.

EBPO vienija 29 aukščiausių lygi pasiekusias pasaulio valstybes, duoda patarimus dėl ekonominės politikos.

Lankėsi Vokietijos pareigūnė

Lietuvoje spalio viduryje trijų dienų vizitui lankėsi Vokietijos Šlezvigo-Holštino žemės ministrė pirmininkė Heide Simonis. Viešnios pranešimu, Vokietijoje kviečiamų stažuoti Lietuvos teisės akademijos studentų skaičius padidinamas nuo 5 iki 10. Numatoma rengti kvalifikacijos kėlimo kursą jau dirbantiems pareigūnams, skelbia „Lietuvos aidas“ (nr.17).

Sumokės pensininkų skolas

Kaip praneša ELTA, Vilniuje spalio 15 d. Rusijos gynybos ministerijos ir Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijos pareigūnai pasirašė dokumen-

tus, įpareigojančius Rusiją iki š.m. pabaigos padengti 4.4 mln. litų skolą už neapmokėtas medicinos paslaugas Lietuvoje gyvenantiems Rusijos kariškiams pensininkams. Jų yra 10,600; skola kaupiasi nuo 1995 m. pabaigos. Sutartyje numatyta, kad pinigų už sveikatos paslaugas Rusija perves į Valstybinę ligoninių kasą.

Sutartis šiuo reikalu buvo sudaryta 1993 m. Dabar pasirašyti dokumentai jau antrieji, patikslinantys skolos sumokėjimo tvarką.

Pasirašyta karinė sutartis

Kaip praneša ELTA, lankydamasis Bukarešte Lietuvos krašto apsaugos ministeris Česlovas Stankevičius spalio 16 d. pasirašė sutartį su Rumunijos gynybos ministru Viktoru Babiuč. Ministerijos susitarė bendradarbiauti plėtojant dar nestiprius dvišalius karinius ryšius.

Sutaupys nauju biudžetu

Lietuvos finansų ministeris seimui įteikė vyriausybės biudžeto projektą, kuriame numatyta griežtai taupyti lėšas, skelbia ELTA. Spalio 19 d. jis pranešė, kad tiesioginės valstybės valdymo išlaidos sumažės net 18 mln. litų, arba 7.4%. Ateinančiais metais numatyta įsaldyti atlyginimų didinimą valstybės valdymo įstaigoms.

Mažinant išlaidas (35%) transportui, komandiruotėms, kai kurioms prekėms ir paslaugoms, tikimasi, kad bus galima sutaupyti 136 mln. litų. Vyriausybė siūlo krašto apsaugai skirti 1.5% bendrojo vidaus produkto, arba 50 mln. mažiau negu pasiūlė valstybės gynybos taryba. Projekte svarbiausiomis sritimis laikomi švietimas, sveikatos apsauga ir socialinė apsauga, padidinant išlaidas nuo 29.5% iki 33%, arba 190 mln. litų.

Konferencija EK reikalais

Spalio 8 d. Vilniuje įvyko dviejų dienų konferencija, kurią surengė Europos komiteto prie Lietuvos vyriausybės generalinis direktorius Petras Auštrevičius. Konferencijoje, tema „Lietuvos dienotvarkė: integracija ir plėtra“, dalyvavo beveik 200 Lietuvos ir užsienio kraštų pareigūnų bei diplomatų, tarptautinių finansinių ir verslo institucijų specialistų.

Artėjant Europos sąjungos valstybių ir vyriausybių vadovų susitikimui Vienoje gruodžio mėnesį, šios konferencijos tikslas buvo aiškiai išreikšti Lietuvos interesus ir apibūdinti dabartinę jos būklę.

Sutartis dėl žvejybos

Spalio 14 d. Maskvoje, po penkerių metų darbo, derybininkai baigė parengti Lietuvos ir Rusijos tarpvyriausybę bendradarbiavimo sutartį žuiv-

(Nukelta į 3-ą psl.)

Šiame numeryje

Modernusis maras

Įsitikinimas visagališkumu slopina atsakomybės pajautimą

Lietuviški rūpesčiai Kanados sostinėje

Naujai išrinktosios XVII-sios tarybos pirmoji sesija

Raudonoji klasika – tautos nuodai

Už visus sielų nuodus jums buvo gerai atlyginta!

Lietuviškos mokyklos Karaliaučiaus krašte

Mokytojai neša sumuštinus vaikams, alpančiams iš bado

Mažo būrio dideli darbai

Reikšminga sukaustis atšvęsta malda ir procesija

Kai švėtimšalė gėrisi Lietuva

Mažosios Baltijos valstybės atgauna savo tapatybę

„Kelkite, kelkite“

Šiandien jau belieka žiūrėti, kas ir kaip toliau

Nuosavybė laužia ledus

Galima tvirtinti, jog ir dokumentacija buvo klastojama

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905 275-4672. FAX 905 275-6755. E-mail: tevzib@pathcom.com

Canada Post Registration nr. 509 Sales Product Agreement nr. 1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai".
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, R. Sakalaitė-Jonaitienė, C. Senkevičius,
G. Gaizutienė. Metinė prenumerata – \$42, pusmetinė – \$21, mėnė – \$52,
garbės – \$62. Oro pašto į užjūrius – \$135. Amerikoj – JAV dol. Pavieniai nr. –
1 doleris. Adresų keitimui reikalingas krepšelis "TZ" administracija. Skelbimai
nuošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija
neatsako. Rankraščiai taisymsi redakcijos nuostata. Bendradarbių pasirašyti
straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550)
is published weekly, except 1st and 2nd week in August and 4th week in
December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.,
2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905 275-4672. U.S.
office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$42.00,
supporter \$52.00, honorary \$62.00 per year. PERIODICALS Postage paid at
Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės
žiburiai", P.O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address
changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in
Canada. ISSN 0040-4063.

RELIGINIAME GYVENIME

Vilniaus arkivyskupas metro-
politas Audrys J. Bačkis atstavo-
vo Lietuvai Europos vyskupų
konferencijų tarybos visuotiniame
suvažiavime, kuris įvyko Suomijo-
je, Valamo miesto ortodoksų vie-
nuolyne š.m. spalio 1-4 d.d. Susi-
rinko 31 Europos vyskupų konfe-
rencijų pirmininkas. Pagrindinis
suvažiavimo tikslas buvo suderinti
sielovadinius reikalus spren-
džiant ekumeninius klausimus.
Susirinkimui vadovavo Prahos ar-
kivyskupas, tarybos pirmininkas
kardinolas Miloslavas Vlk. Konfe-
rencijos dalyviai kalbėjo apie
Kat. Bendrijų bendradarbiavimą
siekiant Europos vienybės. Anot
arkivyskupo A. J. Bačkos, Kat.
Bendrija negali likti politinių įvy-
kių nuošalyje. Suvažiavime apar-
ti Europos vyskupų sinodo, įvyk-
siančio 1999 m. rugsėjo 17 d. Ro-
moje, reikalai. Pasisakyta ir dėl
pasauliečių vaidmens Kat. Bend-
rijųje. Pareikšta nuomonė, kad
Rytų ir Vidurio Europoje pasau-
liečiai dar per mažai įsijungę į
veiklą, tuo tarpu kai Olandijoje,
Belgijoje ar Vokietijoje jų veiklą
gal reikėtų kiek ir pristabdyti.
Konferencijos dalyviai pasidžiau-
gė ortodoksų svetingumu.

"Opus Dei" misijos septy-
niaisdešimtmetis paminėtas š.m.
spalio 2 d. Vilniaus arkikatedroje
bazilikos Mišiomis, kurias kon-
celebravo vysk. J. Boruta, SJ, mi-
sijos prelatūros vikaras Baltijos
kraštams kun. A. Lavin ir kiti pre-
latūros kunigai. "Opus Dei" mi-
siją įsteigė pal. Josemaria Escriva
Madridė. Misijos veiklos tikslas –
skatinti visų luomų krikščionis gy-
venti tikėjimą atitinkantį gyvenim-
ą prisidedant prie visuomenės
evangelizavimo, skleidžiant žinią,
kad visi pakrikštyti yra pašaukti
siekti šventumo.

Vilniaus arkivyskupijos krikš-
čiūniškų jaunimo organizacijų susi-
pažinimo vakaras įvyko Jaunimo
centre š.m. rugsėjo 22 d. Dalyvavo ir
apie savo veiklą papasakojo stu-
dentai ateitininkai, skautai, Taizė
judėjimo nariai, Jaunimo blaivybės
sąjunga "Žingsnis", gatvės vaikus
globojanti Sv. Jono tarnyba ir kt. Kai
kurie apie veiklą pasakojo paliust-
ruodami ją parengtais piešiniais, vai-
dino, giedoję, šoko.

Europos "Caritas" regioninė
konferencija įvyko Kaune š.m.
spalio 6-10 d.d. Iš 18 kraštų daly-
vavo apie 100 atstovų. Europos
"Caritas" pirmininkas vysk. W.
Kenney tokius regioninius suva-
žiavimus rengia kasmet. Spaudos
konferencijoje vysk. W. Kenney
pasakė, kad konferencija šiemet
suaukta Lietuvoje, nes joje "Ca-
ritas" sėkmingiausiai veikia paly-
ginus su kitais Rytų Europos
kraštais. Kauno arkikatedroje ba-
zilikoje Mišias koncelebravo kar-
dinolas V. Sladkevičius, arkivys-
kupas A. J. Bačkis, arkivyskupas
S. Tamkevičius, vysk. J. Preikšas,
vysk. W. Kenney, Vengrijos arki-
vyskupas K. J. Rauberis. Arkivys-

kupas S. Tamkevičius per pa-
mokslą pasidžiaugė, kad daug
katalikų atsiliepią į Kristaus ragi-
nimą tarnauti broliams, žmones
dvasinės žaidos slegia labiau nei
medžiaginės.

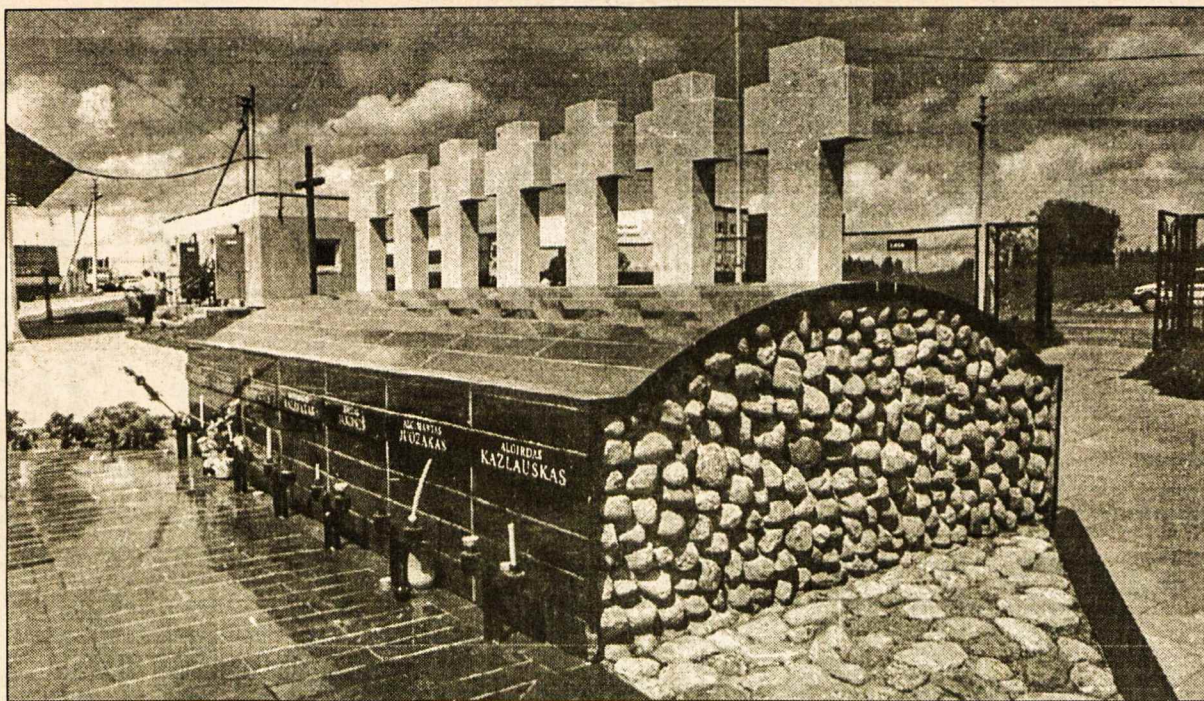
Po Mišių Rotušėje susirinku-
sius konferencijos dalyvius pa-
sveikino arkivyskupas A. J. Bač-
kis. Priminė, kad šių dienų žmo-
gus sielovadinius reikalus spren-
džiant ekumeninius klausimus.
Susirinkimui vadovavo Prahos ar-
kivyskupas, tarybos pirmininkas
kardinolas Miloslavas Vlk. Konfe-
rencijos dalyviai kalbėjo apie
Kat. Bendrijų bendradarbiavimą
siekiant Europos vienybės. Anot
arkivyskupo A. J. Bačkos, Kat.
Bendrija negali likti politinių įvy-
kių nuošalyje. Suvažiavime apar-
ti Europos vyskupų sinodo, įvyk-
siančio 1999 m. rugsėjo 17 d. Ro-
moje, reikalai. Pasisakyta ir dėl
pasauliečių vaidmens Kat. Bend-
rijųje. Pareikšta nuomonė, kad
Rytų ir Vidurio Europoje pasau-
liečiai dar per mažai įsijungę į
veiklą, tuo tarpu kai Olandijoje,
Belgijoje ar Vokietijoje jų veiklą
gal reikėtų kiek ir pristabdyti.
Konferencijos dalyviai pasidžiau-
gė ortodoksų svetingumu.

"Opus Dei" misijos septy-
niaisdešimtmetis paminėtas š.m.
spalio 2 d. Vilniaus arkikatedroje
bazilikos Mišiomis, kurias kon-
celebravo vysk. J. Boruta, SJ, mi-
sijos prelatūros vikaras Baltijos
kraštams kun. A. Lavin ir kiti pre-
latūros kunigai. "Opus Dei" mi-
siją įsteigė pal. Josemaria Escriva
Madridė. Misijos veiklos tikslas –
skatinti visų luomų krikščionis gy-
venti tikėjimą atitinkantį gyvenim-
ą prisidedant prie visuomenės
evangelizavimo, skleidžiant žinią,
kad visi pakrikštyti yra pašaukti
siekti šventumo.

Vilniaus arkivyskupijos krikš-
čiūniškų jaunimo organizacijų susi-
pažinimo vakaras įvyko Jaunimo
centre š.m. rugsėjo 22 d. Dalyvavo ir
apie savo veiklą papasakojo stu-
dentai ateitininkai, skautai, Taizė
judėjimo nariai, Jaunimo blaivybės
sąjunga "Žingsnis", gatvės vaikus
globojanti Sv. Jono tarnyba ir kt. Kai
kurie apie veiklą pasakojo paliust-
ruodami ją parengtais piešiniais, vai-
dino, giedoję, šoko.

Europos "Caritas" regioninė
konferencija įvyko Kaune š.m.
spalio 6-10 d.d. Iš 18 kraštų daly-
vavo apie 100 atstovų. Europos
"Caritas" pirmininkas vysk. W.
Kenney tokius regioninius suva-
žiavimus rengia kasmet. Spaudos
konferencijoje vysk. W. Kenney
pasakė, kad konferencija šiemet
suaukta Lietuvoje, nes joje "Ca-
ritas" sėkmingiausiai veikia paly-
ginus su kitais Rytų Europos
kraštais. Kauno arkikatedroje ba-
zilikoje Mišias koncelebravo kar-
dinolas V. Sladkevičius, arkivys-
kupas A. J. Bačkis, arkivyskupas
S. Tamkevičius, vysk. J. Preikšas,
vysk. W. Kenney, Vengrijos arki-
vyskupas K. J. Rauberis. Arkivys-

Vilniaus arkivyskupas metro-
politas A. J. Bačkis š.m. spalio 5
d. susitiko su Lietuvos prez. V.
Adamkumi, norėjusiu sužinoti,
kokios socialinės programos įgy-
vendinamos ir koks tam skiriamas
finansavimas. Pasitarime dalyva-
vo ir Lietuvos socialinės apsaugos
ministeris I. Degutienė. Preziden-
tas tikisi, kad Katalikų Bendrijos
parapijos ir vietos valdžios veiks-
niai aktyviau bendradarbiaus glo-
bojant vaikus. Bet jis buvo nema-
loniai nustebintas, kad kai kurios
savivaldybės labai nenoriai sutin-
ka parapijų iniciatyvas. Ministerė
tvirtino, kad būtina teisinė sistema
globai ir rūpūbai veikti, bet vykdy-
mas įstriga valdžios institucijose.

Naujai pastatytas žuvusiems paminklas Medininkuose, kur buvo nužudyti septyni Lietuvos pareigūnai
Nuotr. V. Kapočiaus

Raudonoji klasika - tautos nuodai

Ant sovietinio kumščio iškelti rašytojai – milžiniškos propagandinės mašinos įrankiai.

Liaudis juos laikė tautos išdavikais

GIEDRĖ MILUKAITĖ

Taip jau susiklostė, kad
paskutinius 7 metus Lietuvoje
daug keliau, aplankiau daug
kaimų.

Bebendraudant su žmonė-
mis, besiklausant jų pasakoji-
mų, prieš mane vis giliau ir gi-
liau atsivėrė sovietinės san-
tkartos padarytos Lietuvos žai-
dos. Siaubingai tais laikais nu-
kentėjus kaimas dar ir dabar
pilnas kraupių prisiminimų. Dar
yra šių baisių laikų gyvi liudi-
ninkai, kur artimieji laisto aša-
romis žuvusių nuo raudonųjų
budelių savo brolių, seserų, sū-
nų kapus. O tūkstančiams žu-
vusių tautos vaikų Vėlinių dieną
pastatoma tik simbolinė žvaku-
tė, nes nežinia kur ilsisi jų
nukankinti kūnai.

Ne tik fiziškai bandyta su-
naikinti tautą. Likusiams, gyvie-
siams "perauklėti", dvasiškai
sušiušinti buvo pastatyta gran-
diozinė komunistinės propa-
gandos mašina. Jai tarnavo
idiotiška marksistinė filosofija,
sovietinė valdžia su visa savo
valdininkija, aršūs ateistai, stri-
bai ir parsišėdėliai rašytojai,
poetai, gaminantys raudonąją
klasiką.

Ne veltui pastaruosius Stali-
nas vadino "sielų inžinieriais".
Neįmanoma nusakyti, kokią
baisią žalą formuojant ir ugdat
jaunas sielas padarė šitie parsi-
šėdėliai rašytojai, poetai – "sie-
lų inžinieriai". Nuo lopšelio,
darželio, per visą mokyklinį lai-
kotarpį ir toliau buvo žalojami
vaikai, jaunuoliai su eilėraštu-
kais apie spalukus, leninus,
raudonas gurguoles, laimingą

vaikystę po Stalino saule, apie
šviesų komunizmo rytojų. Taip
augo lietuvaičiai už rankelių
komunistų partijos vedami.

Todėl nesistebiu, kad
straipsnyje "Susitikimas su iše-
vijų veikėjais" ("Tėviškės žibu-
riai", 1998 rugpjūčio 28) minti-
mis, išreikštas Londono Lietu-
vių Namų valdybos pirmininko
Klemenso Tamošiūno: "Liūdna,
kad šiuolaikiniai jauni išeiviai iš
Lietuvos neretai daro gėdą po-
kario išeivijai, kuri svetimtųjų
buvo didžiai gerbiama už jos
darbštumą, duoto žodžio laiky-
mąsi, savo tradicijų tęsimą".

Tačiau ne visi plaukė pasro-
vui. Daug kas priešinosi paver-
gėjams, bolševikinė ideologijai;
išliko gyvos tikėjimo doros šak-
nys, lietuviškos tradicijos, darb-
štumas, duoto žodžio laikyma-
sis, sąžiningumas. Todėl K. Ta-
mošiūnui reiktų pastebėti ir ši-
tai, pabrėžti, kad tai sovietinės
santvarkos ideologinės mašinos
padariniai.

Dabar tą visą luošinio
raudonąją jovą, sielų nuodus jų
kūrėjai ir į juos panašius kritikai
vadina kažkokia duokle "tarybi-
nei santvarkai". Ėjardite?! Ne-
kalti mat jie – atiduota duoklė
"tarybinei santvarkai"! Koks iš-
radinukas!

Duoklė? Literatai, atėję į
literatūrą su komjaunimo vėlia-
va, nemašykite savokų! Neiši-
teisinsite prieš tautą!

Duoklė arba prievolė yra
tam tikra vertybė, už kurią nieko
negausi, bet privalai atiduoti
valstybei iki tam tikro nustatyto
termino pagal įstatymą.

Mano tėvai pokario metais,

AŲA

IGNUI VAIČIULIONIUI

Port Alberny, BC mirus,

jo žmonai JANINAI nuoširdžiausią užuojautą
reiškia ir kartu liūdi –

H. G. Tumaičiai

P. S. Radvilai

P. A. Butvilai

A. D. Šimkai

PADĖKA

Mylimam vyrui, tėveliui

a.a. JONUI DALMOTUI

iškeliavus amžinybėn 1998 m. rugsėjo 28 d.,

nuoširdžiai dėkojame kun. V. Skilandžiūnui už atsilan-
kymą ligoninėje, suteiktus sakramentus ir sukalbėtą mal-
das laidotuvių namuose Otavoje; Montrealio Šv. Kazi-
miero parapijos klebonui kun. F. Jucevičiui, atnašavusiam
gedulines Mišias, palydėjimui ir maldas kapinėse.

Nuoširdžiai dėkojame Aušros Vartų parapijos cho-
rui už giedojimą Mišiose ir solistui Antanui Kebliui už gie-
dojimą Mišiose ir koplyčioje. Nuoširdžiausia padėka
Joanai Adamonytei už skaitymą Mišiose ir Petriui Ada-
monyui už tartą atsisveikinimo žodį. Ypatingai dėkojame
brangiems draugams Petriui ir Julei Adamoniams ir Joanai
už visą suteiktą pagalbą beruošiant apeigas ir vaišes
Montrealyje.

Dėkojame draugams ir pažįstamiems už užuojau-
tas spaudoje bei raštu, dalyvavimą maldose ir Mišiose bei
palydėjimą į amžino poilsio vietą. Dėkojame už užprašytas
Mišias, už dosnias aukas velionies atminimui "Vaiko tėviš-
kės namams" ir Kanados lietuvių fondui.

Jūsų pareikštos užuojautos palengvina mūsų skaus-
mą giliame liūdesyje.

Liūdintys – žmona Elena,
sūnus Dainius su žmona Jayne

Lietuviški rūpesčiai Kanados sostinėje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

vių organizuotos veiklos žiny-
no" redagavimui, pateikė sąrašą
organizacijų, apie kurias dar
trūktų žinių.

Iždo apyskaita, valdžios rei-
kalavimu samdyto revizoriaus
patvirtinta ir pristatyta raštu,
rodė \$212,654 pajamų ir
\$218,549 išlaidų, paliekant \$5,895
nuostolį.

Apylinkių pranešimams, pri-
statytiems raštu, tebuvo vienas
papildymas žodžiu Londono
pirmininko Pauliaus Kuro. Jis
suglaustai apibūdino praėjusių
metų veiklą ir pasveikino iš
savo apylinkės naujon tarybon
išrinktus narius.

Sekė revizijos komisijos,
garbės teismo ir mandatų komi-
sijos pranešimai, taip pat kitų
valdybos narių ir apylinkių pir-
mininkų raštiškai pristatyti prane-
šimai. Ne visi buvo patenkinti
tokiu laiką taupančiu potvarkiu,
neleidžiančiu gyvu žodžiu api-
būdinti įvairių pareigūnų ir vie-
tovių veiklą, bet kiti prisiminė
ankstesnę žodinių pranešimų
tvarką, kuri savo ruožtu buvo
laikoma neveiksminga, nes daug
laiko užimdavo ir neleidavo su-
žavimui prieiti prie kitų temų.

Valdybos siūlymai

Dar prieš pietų pertrauką
KLB valdyba pateikė savo siūly-
mus suvažiavimui: Metų eigoje
iškilio klausimas dėl bendruo-
mės pavadinimo anglų kalba
"Lithuanian Canadian Commu-
nity". Dėl tikslesnio vertimo ir
sektant kitų bendruomenių pa-
vyzdį sumanyta sūsekti būdvar-
džius. Po diskusijų dauguma ta-
kia už ją tiek skanėstų atiduoti,
už kuriuos nieko negauni.

O jūs "raudonosios klasi-
kos" kūrėjai paprasčiausiai pa-
sidavė! Už visus tuos pagamin-
tus sielų nuodus jums buvo
gerai atlyginta! Ir ne tik jums.
Jūsų vaikams ir vaikaičiams dar
šviečia Stalino saulė. Jie viskuo
aprupinti, nes grūniant sovieti-
nei imperijai išėjė iš valdžios
saugumiečiai pro duris, susikū-
rus laisvai Lietuvai, į valdžią vėl
sulindo pro langus, kiek nusitūn-
kavę.

Ir jau norima iškreipti
netolimą praeitį, istoriją. Randu
laikraščiuose kritikos straips-
niusose tvirtinimų, kad taip darė
visi, kad tai normalu, o būvę
raudonieji dainiai net kalba tau-
tos vardu! Ir ne bet kokiu, o
tautos doros vardu!

Aš, bekliaudama po Lietu-
vos kaimus, miestelius, miestus,
išgirdau daugybę pasakojimų
apie bausius raudonojo teroro
pokario metus, viską užrašinė-
jau. Mano rankraščiai sulaušyti
jų bausių metų gyvų liudininkų
ašarom. Jie prašė manęs savo
eilėraščiuose, rašiniuose minėti
jų kovą, kančias ir tremtį. Savo
knugas, eilėraščius rašiau sve-
čiuodamasi kaimo perkėlėse
prie sušaudytų partizanų kapų,
prie bausių pelkynų, kur su-
murkdyta šimtai nukankintų
tautos vaikų, žaliukų, partizanų.

Jau beveik dešimt laisvės
metų. Dar neturime nė vieno
filmo apie tą laikotarpį. Nepa-
smerktas bent literatūrinė pras-
me bolševizmas, žudynės, neat-
skleista tautos kančia. O ir pat-
sai gyvenimas niekaip negali
ateiti į normalias vėžes – klesti
žudynės, sprogdinimai, mafijos.
O "vyriausybė gyvena praban-
giai, sau algas pasikelia iki de-
besų, kalasi auksines grandines,
medalius ir kitokius auksinius
svarsčius".

Ir toliau žalojama tautos
siela – brukamos visokios atma-
tos, pradedant nuo žemos kul-
tūros šiukšlių iki privežamų, ga-
minamų tūkstančiais tonų bjau-
riausių svaigalų. Kažkas tai palaiko,
todėl valdininkai, policija, pro-
kuratūra "bejėgiai" ką nors pa-
keisti.

Tačiau tautos dvasia ne-
sunaikinama! Ir liaudis, moka
tikras vertybes atskirti nuo
šiukšlių!

Kritikams "iškilios kūry-
bos" vandenilio pilstytojams,
ant sovietinio kumščio raudo-
nojo olimpo viršūnių iškeltiems
"klasikams" būtų pravartu iš-
girsti tikrą liaudies balsą, o ne
pataikūnų, prisitaikėlių šūks-
nius. Apie sovietinės propagan-
dos ramsčius, puoselėtojus, tau-
tos dvasios šiukšliniojus, raudo-
nojo poezijos olimpo laureatus
išdaukė kalba kaip apie tautos
išdavikus, parsišėdėlius okupan-
tams, nes tuo metu, kai vyko
žūtutinė kova, jie buvo budelių
pusėje ir už gerą užmokestį
išdavikiškai giedoję bolševikams.

leistų straipsnių. Majoras Val-
das Sarapinas, JAV ir Kanados
gynybos atašė, paaiškino apie
Lietuvos kariuomenės persitvar-
kymą į Vakarų struktūrą bei pri-
sitaikymą prie SAS reikalavimų.

PLB pirmininkas Vytautas
Kamantas pranešė, kad spalio
mėnesį Lietuvos prezidentas
Valdas Adamkus besilankydama
JAV-se, susitiko su presi-
dentu Bill Clinton ir turėjo pro-
gos su juo pasitarti Lietuvos
įsijungimo į SAS klausimu. Jo
apsilankymas susilaukė pozity-
vių atgarsių spaudoje. V. Ka-
mantas priminė, kad Kanados
lietuviai turi svarbią misiją pa-
dėti Lietuvai SAS reikalui ir kad
būtina glaudžius ryšius palaikyti
su Kanados politikais.

Antanas Rašymas, KLB
valdybos narys ryšiams su Kan-
ados visuomene, pasakojo apie
savo apsilankymą įvairiose KLB
apylinkėse, kur jis padarė prane-
šimus Lietuvos įjungimo į
SAS reikalui. Pradėtas laiško ra-
šymo vajas, išleistas lankstinu-
kas anglų kalba.

Po svarstybų sudarytas poli-
tinės veiklos komitetas šiuo
klausimu toliau veiktį Kanados
mastu. Jį sudaro: E. Čuplinskas,
K. Dubauskas, A. Gedris, G.
Petrauskienė, G. Procuta, V.
Remesat, R. Rudaitytė, V. Sta-
nevičienė, A. Šileika. Pareikštas
susirūpinimas dėl "Baltic Eve-
ning", Otavoje rengiamo susiti-
kimo su parlamentariais ir bal-
tiečių reikalais besidomiančių pa-
lamentarių komiteto atgaivinimu.

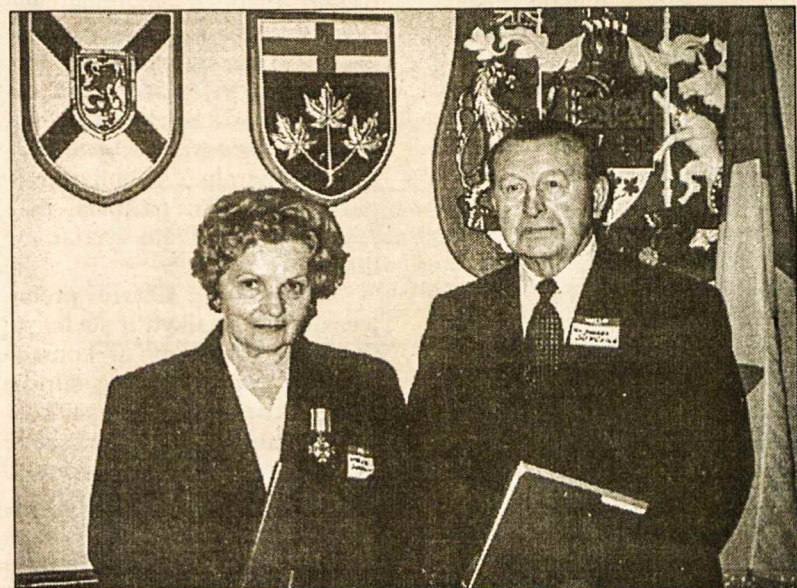
Po diskusijų nutarta baigti
oficialiąją suvažiavimo dalį. Vi-
siems sugiedojus Tautos himną,
apylinkių atstovai dar pasiliko
pasidalinti mintimis apie veiklos
sunkumus tolimesnėse vietovė-
se. Buvo išryškintos raštiškuose
pranešimuose pareikštos nuo-
monės, jog reikia stiprinti ryšius
su didesniais veiklos židiniais,
pasidalinti kultūrinėmis pajėgo-
mis, nors ir vaizdajuostėmis.

Vakarienės sesijos dalyviams
buvo užsakyta restorane, kur
linksmai, nors ir ilgai, teko
laukti pasipirkinimo. Po to visi
buvo pakviesti į Lietuvos amba-
sada, kur šilaiti priėmė ambasa-
dorius dr. A. Eidintas su Birute
Eidintiene, ministeris-patarėjas
J. Paslauskas, Dalia Paslauskienė
ir pirmoji sekretorė Aušrinė
Simanaitienė. Aprodė patalpas
ir pavaišino.

Pasitarimai ir pabendravimas

Rytojaus dieną dalis suva-
žiavimo dalyvių (24) grįžo į am-
basadą pasitarti su ambasado-
riumi apie patariamiosios grupės
sudarymą. Jos tikslas būtų teikti
ambasada reikiamą informaciją
stengiantis ryškinti Lietuvos
įvairių Kanadoje. Dr. A. Eidin-
tas supažindino susirinkusius su
ambasados veikla. J. Paslauskas
padarė išsamų pranešimą apie
Lietuvos ekonomines perspek-
tyvas, o majoras Sarapinas kal-
bėjo apie karininkų apmokymą,
dalyvavimą taikos palaikymo
veikloje, atsakė į klausimus apie
kariuomenės biudžetą ir techni-
nį pajėgumą. Aušrinė Simanai-
tienė apibūdino kultūrinės srities
rūpesčius, su ja buvo aptar-
tos įvairios galimybės derinant
visapusiškai naudingus meni-
ninkų apsilankymus Kanadoje.
Su patariamąja grupe, skirsto-
ma pagal veiklos sritis, bus
palaikomi ryšiai pagal reikalą.

Ambasadoje posėdžiavusiems
buvo suruošti priešpiečiai. Po to
kun. dr. V. Skilandžiūnas atna-
šavo Mišias Otavos lietuvių lan-
komoje St. Elizabeth's šventovė-
je. Parapijos salėje Otavos
šeimininkų aprūpinti užkan-
džiais, atstovai bei svečiai dar
turėjo progos pabendrauti prieš
išsiskirstydami į savo miestus.

KLB tarybos suvažiavime gavusi Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Gedi-
mino V I. ordina ANGELIKA SUNGAILENĖ, Kanados lietuvių
katalikų moterų draugijos centro valdybos pirmininkė, ir dr. J.
SUNGAILA – pirmasis PLB pirmininkas
Nuotr. R. S. Jonaitienės

OVER A CENTURY OF SERVICE

1874

Turner & Porter

LAI DOTUVIŲ NAMAI

TORONTE
ETOBICOKE
ir
MISSISSAUGOJE

Naujosios Šiaulių vyskupijos vyskupas EUGENIJUS BARTULIS prie Kryžių kalne ingreso dieną pastatytą kryžiaus su įrašu: "Dieve, laimink Šiaulių vyskupiją"

Gausiom šeimom remti fondas

KLARA STANKIENĖ,
St. Catharines

Lietuvoje prasidėjo nerimą keliantis tautos nykimo procesas. Jau šešeri metai mirštamas pralenkia gimstamumas, daug nusivylusių jaunų šeimų bei pavienių asmenų palieka kraštą, tikėdamiesi darbo, ekonominės gerovės, ramesnės kūrybinės atmosferos svetur. Apie tai jau ne kartą rašyta Lietuvos bei išeivijos spaudoje, tačiau dar nieko pastebimo nenuveikta padėties gerinimui.

Ir štai, tarsi australietiška legenda Lietuvoje tapęs Jonas P. Kedys (gim. 1914 m. gausioje Suvalkijos ūkininko šeimoje), ilgametis kovotojas už Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą, 1994 m. išleides solidų veikalą "Terorizuoja ir naikinama Lietuva 1938-1991", padovanojęs Martyno Mažvydo bibliotekai vertingą savo asmeninę biblioteką (apie 900 knygų), dabar atskubėjo į pagalbą savo gimtajam kraštui. Pastaraisiais metais nemažą laiką dalį gyvendamas Lietuvoje, patyrė jos problemas. Sužinojęs statistinius duomenis apie gyventojų mažėjimą, pragaištingas pasekmes mažos tautos atečiai, įsteigė labdaros fondą daugiaaukšmis lietuvių šeimoms remti. Tam tikslui J. P. Kedys paskyrė visas savo santaupas, sukaupusias per penkis dešimtis metų nelengvu darbu Australijoje.

1998 m. rugpjūčio 16 d. J. P. Kedys suorganizavo daugiaaukšmis Lietuvos šeimų suvažiavimą. Pilnutėlėje Vilniaus savivaldybės salėje jau įteikė dešimčiai šeimų, auginančių 10-15 vaikų vokus su parama po 2,000 litų ir gražiu pasveikinimu "Už Jūsų

Tauta yra vertinga ne tiek savo narių skaičiumi, kiek jų šviesumu, jų įnašu žmonių ugdyti jos esminius idealus.
Dr. Adolfas Damušis

pasišventimą lietuvių tautai". Ši parama bus teikiama kasmet turbūt vis kitoms šeimoms paramai, nes atsiliepusių ir auginančių daugiau nei penkis vaikus bei reikalingų paramos buvo gana daug.

J. P. Kedžiui šioje šventėje gražiai talkino ilgametis kovotojas (ne kartą kalintas septynis vaikus savo tėvų šeimoje), kun. Kastytis Matulionis, anksčiau "Salve" (vadovė L. Miškinienė). Salėje dalyvavo ne tik gausių šeimų tėvai bei dalis jų vaikų, bet ir, anot vieno dalyvio žurnalisto A. G. "daug gražių šviesių žmonių" atvykusių pasveikinti geradarių. Dalyvių atstovai apjuosė jį tautine juosta, skyrė savo kūrybos eiles, pagal lietuvišką tradiciją įteikė duonos kepalą, giedojo jam "Ilgiausių metų". Pabaigoje, J. P. Kedžiui pageidaujant, sugiedotas Lietuvos himnas. Geradarių garbei Regina Prasevičienė-Stakėnaitė sukūrė šį eilėraštį.

O, ažuole, medeli nuostabūs!
Daug budelių kėsinosi palaužti
tavo sparnus.
Tu dar vis stovi išdidus
palaukėj vienas, bet stiprus.

Iškrito beržus, eglutes ir uosius,
išdraskė obelis iš pat šaknų.
Kartu ir širdį iš krūtinės tavosios
taip stengėsi išplėsti su krauju...

Tik tuščias laukas driekėsi tolimoje.
Išgąsdintas kiškėlis spruko nebylus,
palikęs savo girioje gimtojoje
taip pat išgąsdintas ir neramius vaikus.

Negreit... Staiga, iš tolimojo
horizonto stebuklingai
Vėl pasirodė žiburėlis nežymus...
Kaip ryto saulė patekėjo jis didingai,
vėl apšvietė tavo namus -
niūrius namus.

Širdin vėl pilasi toks netikėtas
džiaugsmas,
lyg iš palaukės beržo gaivinanti sula.
Auk, ažuolėli, tedingsta iš krūtinės
skausmas...

Tvirtėk, kerok ir būk tėvynei tu
naują jėgą!

V. Bražėnas kviečia "Garbės knygnešius"

Kviečiu pritariančius ir išgalinčius mano straipsnių skaitytojus būti "Garbės knygnešiais" – prisidėti prie Lietuvos leidžiamos mano knygos ("Nauja pasaulio santvarka? – Lietuva ir pasaulis iš JAV dešinės žiūrinai", apie 300 psl.) greitesnio ir platesnio paskleidimo, paremti 100 dolerių (JAV) vertės knygų "krepsius" saviškius arba nurodytas organizacijas Lietuvoje. Tai gali padėti atsverti kairiąją propagandą. Knyga leidžia Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungą, dalyvaujant autoriui.

Jūsų nurodytas adresatas gaus \$100 vertės, maždaug 45 knygų "krepsį" (priklausys nuo galutinių duomenų platintojo savikaina. Kad galėčiau platinimo rėmėjus įrašyti "Garbės knygnešių" sąrašą knygoje, prašau iki š.m. lapkričio 20 d. atsiųsti adresato – asmens, šeimos ar organizacijos adresą ir, jei galima, telefoną, taip pat mano vardu \$100 (JAV) čekį adresu: V. Bražėnas, 200 Evergreen Terrace, DeLand, FL 32724-1200, USA (tel. 904-740-7047).

Būsiu dėkingas už talką.

Vilius Bražėnas

P.S. Prie sąrašo bus pastaba: platinimo rėmėjai ir platintojai nebūtinai visur sutinka su autoriumi.

Lietuviškos mokyklos Karaliaučiaus krašte

Jas remia išeivijoje veikiantis Mažosios Lietuvos fondas ir Lietuvos regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentas, tačiau parama nėra pakankama

IEVA ADOMAVIČIENĖ

Mūsų žinios apie lietuvių kalbos mokymą Karaliaučiaus krašte remiasi lietuvių kalbos mokytojų sąjungos pirmininko Juozo Miliūno pranešimais ir mūsų atstovės Rūtos Mačiūnienės asmeniniais ryšiais su mokytojais ir mokiniais. Sąjungos narių skaičius – 27. Per juos vienu ar kitu būdu mūsų narių suaukotos lėšos pasiekia savo paskirtį – mokinius, mokytojus. Naujos suvestinės negavome, bet manome, kad bendras mokinių skaičius nedaug pasikeitė (apie 454), tik sąjungos narių skaičius kiek padidėjo (buvo 21). J. Miliūnas pabrėžia, kad darbas nelengvas, moksleivių labai įvairi patirtis, nevienodas lietuvių kalbos mokėjimas, skirtingi motyvai prisijungti prie lietuvių būrelių.

Lietuvos regioninių problemų ir tautinių mažumų departamentas Vilniuje surengė programų konkursą, kviesdamas visas draugijas, bendrijas, sąjungas už Lietuvos respublikos ribų pristatyti ligi 1997 m. gruodžio 25 d. savo programų projektus 1998-2000 metams. Departamento tikslas – palaikyti lietuvių ir stiprinti Lietuvos įvaizdį atskiruose kraštuose. Kartu duotos gairės, kaip tai pasiekti. Neseniai gavau iš sąjungos pirmininko 15 puslapių ranka rašytą programos projektą. Sąjungos šūkis – "Lietuviai mes norime būti". Po trumpos pratarinės, programos pagrindų bei negimtosios kalbos mokymo aptarimo, detalai aprašomi 29 užmojai, norodant vykdytojus, laiką ir susijusias išlaidas.

1998 m. balandžio 9 d. gautas atsakymas iš departamento, kad programai vykdyti skirta 5,000 Lt. Sudaryta sutartis, kad gautos lėšos bus panaudotos I-ju klasių skelbimams rusiškų spaudoje, klasių įrengimui, piešinių ir rašinėlių konkursui, atskaitinei konferencijai ir meto dinei dienai Ragainė. Tiksliai ataskaitai apie lėšų panaudojimą sąjunga turi pateikti departamentui ligi 1998.XII.1.

Sveikintinas Lietuvos respublikos vyriausybės atkreiptas dėmesys į liudijamą lietuvišką svietimo padėtį Rusijos valdomoje srityje. Daugelis problemų, susijusių su lietuvių kalbos moky-

mu, reikalauja sprendimų vyriausybės lygįje, tautinių mažumų teisių plotmėje. Atrodo, kad departamento kreipimasis į visas už Respublikos ribų veikiančias draugijas turėjo teigiamą įtaką ir nors kiek sumažino nesantaiką tarp atskirų veikėjų Karaliaučiaus srityje. Sigita Šamborskis, Karaliaučiaus lietuvių bendruomenės pirmininkas, kurį daugelis kaltina kaip visų intriugų kaltininką, jau pasidžiaugė, kad po keleto metų pertraukos šioje srityje vėl dirbama kartu lietuvių labui. Aptikau ir aš keletą tų pačių mokytojų pavardžių Miliūno ir Šamborskio pranešimuose. Atseit, bendradarbiaujama! Ateitį parodys, ar ta santarvė išsilaikys.

Skirtumas tarp J. Miliūno prašomos ir gautos sumos yra didelis. Sąjungos tikslas kilnus, užsimojimai sveikintini. Mūsų atstovės Rūtos Mačiūnienės asmeniniai ryšiai, jos detalai skaita lyg ir garantuotą, kad tam tikslui skirtos lėšos pasiekia tikslą. Ligi šiol Mažosios Lietuvos fondas yra pasiuntęs \$5,400 (JAV \$2100 iš Amerikos ir \$3300 iš Kanados). Už paskutinius JAV \$500, siųstus iš Čikagos, iš autorės p. Janavičienės buvo nupirktas 20 egz. vadovėlio "Kalbame lietuviškai" ir įteikta lietuviškai sekmadieninei mokyklai prie Šv. Šeimynos šventovės Karaliaučiuje. Taip pat nupirktas ir įteiktas tai pačiai mokyklai televizorius. Š. m. vasaros pabaigoje palikau R. Mačiūnienei 1400 kanadiškų dolerių. Iš šitų lėšų numatyta paremti mokytoją Elena Gudavičiūtę, kuri baigė lietuvių kalbos mokytojų kursą Išrutes pedagoginėje kolegijoje. E. Gudavičiūtė dėstys IV Karaliaučiaus pradžios mokykloje, kur naujai sudaryta klasė. Jai lietuvių kalba bus dėstoma kasdien, piešimas, darbai ir muzika vyks lietuvių kalba.

Neseniai gavau iš mokytojos Irenos Šapelišienės padėkos laišką ir nuotrauką. Mūsų dovanelės vertinamos. Būtų gaila nutraukti, ypač kai dabar ekonominė padėtis krašte katastrofiška. Skaičiau, kad vietiniai mokytojai kartais neša sumuštinius vaikams, alpastantiems iš bado. Fondo kasoje Karaliaučiaus kraštui skirtų lėšų šiuo metu – \$144.

Karaliaučiaus krašto Kaukėnų lietuviškos mokyklos mokiniai, gavę dovanų kuprines iš Mažosios Lietuvos fondo per mokytoją Ireną Šapeliene. Švedai atsiuntė aprangos siuntą. Surengtoje iškilmėje dalyvavo ir kai kurie vietiniai pareigūnai

Savaitė Lietuvoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ninkystės srityje. Joje numatyta, kad Lietuvos žvejai galės išplėsti žvejybos plotus, pasikeisti žuvis sugavimo kvotomis Baltijos jūroje ir Kuršių mariose. Kaip rašo ELTA, su Karaliaučiaus sritimi Lietuvos žvejai galės susitarti dėl žvejybos plotų. Kuršių mariose dabar Lietuvos žvejams tenka tik 25% teritorijos, o likusi dalis – Rusijai.

Lietuva eksportuoja apie 50,000 tonų žuvis per metus, daugiau kaip 80% išvežama į Rusiją ir NVS kraštus.

Kariai vyks į Bosniją

Kaip praneša ELTA, apie 40 Baltijos bataliono karių iš Lietuvos dalyvaus ŠAS (NATO) vadovaujamoje taikos palaikymo tarnyboje Bosnijoje ir Hercegovinoje. Jie prisijungs prie Danijos karalystės bataliono, kurį sudaro įvairių tautybių 198 kariai, ir dalyvaus numatytoje

veikloje nuo š.m. spalio iki 1999 m. balandžio mėn.

Steigiama valdininkų institucija

Spalio 20 d. valdymo reformų ir savivaldybių reikalų ministeris Kęstutis Skrebys seimui pranešė, kad ateinančiais metais nuo sausio 1 d. pradės veikti Lietuvos viešo administravimo institutas. Jos tikslas bus koordinuoti valstybės tarnautojų mokymą, jų kvalifikacijos kėlimą, rašo ELTA. Valdininkų registro biuletenyje bus spausdinami valstybės tarnautojų ir valdininkų sąrašai, jų išsilavinimas ir darbo institucija ir panaši informacija.

Ministeris tikisi, kad Valstybės tarnybos bei Viešo administravimo įstatymai "leis sudaryti papildomas teises prielaidas įgyvendinti Konstitucijos nuostatą, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms". RSJ

N. Pradėtosios Marijos vienuolijos Putnamo šventovėje Š. Amerikos provincinė sesuo M. Paulė Mišų metu atlieka skaitinius. Koncelebrantai (iš d.) – vysk. P. Baltakis, OFM, kun. A. Diškevičius, kun. R. Krassauskas. Žemiau – dalis Matulaičio slaugos namų gyventojų Rožinio maldos metu. Minėtasis renginiais buvo atšventos vienuolijos ir Matulaičio slaugos namų sukaktys

Mažo būrio dideli darbai

Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos vienuolijos seserų Putname (JAV) darbai, skirti lietuvių visuomenei. Jie buvo paminėti dviejų sukakčių proga

Nekaltai Pradėtosios Mergelės Marijos seserys Putname tęsia savo veiklą. Nors jų skaičius neauga, bet į pensiją jos nesiruošia, todėl ir lietuvių sąskrydis – gegužinė liepos mėnesį, Šiluvos atšventė rudenį, rekolekcijos ir kiti renginiai yra tęsiasi.

Seserys atveria savo namų duris iš Lietuvos atvykstantiems sambūriams, pavieniams menininkams, keliaujantiems į Bostoną, Niujorką. Tai irgi tradicija, kurią pradėjo sesuo Ignė, entuziastingai tęsia dabartinę provincinė sesuo Paulė. Apie tai žino Lietuva, ir į retu lietuviško nuoširdumo, vaišingumo salą atvyksta, savo daina, šokiu, vaidinimu palinksmina ne tik seseris, bet ir apylinkėje gyvenančius lietuvius.

Slaugos namų 30-metis

Rugsėjo 13 d. įvyko Šiluvos atšventė. Vysk. P. Baltakis koncelebravo šv. Mišias ir pasakė pamokslą. Po turtingų, pačių seselių ir tautininkių paruoštų pietų, konferencijos metu vyskupas dėstė teologines mintis apie Dievo ir mūsų Motiną Mariją. Susirinko 100 maldininkų. Seserys džiaugėsi ir dėkojo, kad Šiluvos Marija patraukia ir suburia tokių gražų būrį lietuvių, kurie ieško dvasinės atgaivos. Tarp jų vis dažniau atsilanko ir iš Lietuvos dabar atvykusių lietuvių. Deja, vyriškos atstovų reta.

Po programos vienuolyno centre, kitoje pusėje miškelio, buvo švenčiama Matulaičio namų 30-ties metų sukaktis. 1968-tais jie buvo pašventinti ir tuoj priimti pirmieji gyventojai. Namai, rėmėjams padedant, plėtėsi. Dabar yra keturi "sparnai" su 119 gyventojų. Personalo yra 6 seselės ir 2 jų tautininkės. Jau 18 metų kapeliono pareigas eina kun. R. Krassauskas. Tai reto pareigūno ir meilės kunigas, nestokojantis užuojautos nei seserims, nei gyventojams.

Nuo 1968 m. namuose gyveno 844 asmenys – 506 lietuvių ir 338 amerikiečiai. Namai buvo pastatyti ir įrengti vadovaujant provincinėms: ses. Aloyzai Šaulytei ir ses. Augustai Serikeytei. Dvidešimt metų juos administravo sesuo Bernadeta Matukaitė, o dabar jau 10 metų ji yra Matulaičio slaugos namų tarybos pirmininkė. Jos didelių pastangų dėka šitie namai išsilaikė didelėje aukštumoje. Ir dabar ji yra tų namų širdis bei protas.

30 metų sukaktis atšventė dėkotojimo maldą ir procesiją. Vysk. P. Baltakis, kunigai R. Krassauskas, prel. V. Balčiūnas, kun. A. Diškevičius, kun. Matutis žingsniavo, o kiti svečiai vėžė silpniesiems namų gyventojus. Per garsinę sistemą visuose namuose, lauką pasiekdama, skambėjo lietuviškai giedama "Ave, Ave, Marija".

Procesija judėjo prie Lurdo Marijos statulos, pastatytos ant kalnelio, apglobiančios namus ir jų žmones. Rožinio maldai

vadovavo vyskupas, o sesuo Ona Šalnaitė iš Lietuvos skaitė atitinkamus skaitinius.

Žiūrint į besimeldžiančius buvo ir gaudų, ir gera. Gaudų dėl daugelio jų fizinio ir dvasinio skausmo, o gera, kad jie, seselių skatinami, jungia savo kryželių su Kristaus kryžiumi, kuris nešė ir dabar padeda nešti tuos sunkumus...

Po Rožinio su giesme Marijai, ligoniu ir nuliūdusiųjų Motinai, susirinkome į namų koplyčią palaiminimui Švenčiausiojo Sakramentu. Tuo ir baigėsi sukakties minėjimas.

Namai pastatyti lietuviams. Jie laukia jų ir dabar. Gaila, kad kanadiečiai lietuvių jais negali pasinaudoti, bet kviečiami bent pasidžiaugti, kad jų broliai ir sesės Amerikoje gali praleisti ligos pakirstą senatvę lietuviškoje, krikščioniškoje aplinkoje. Tokie namai vieninteliai ir Kanadoje, ir JAV!

Tikėkime, kad N. Pr. seserų skaičius augs ir jos dar daugeli metų švęs Šiluvos atšventę, savo gyvavimo ir Matulaičio namų sukaktis.

Vienuolijos 80-metis

Spalio 15 d. centriniam vienuolyne, Matulaičio slaugos namuose ir kituose skyriuose seserys šventė 80-ji vienuolijos gimtadienį šv. Mišių auka. Lietuvos ir Amerikos vyriausioji provincinė sesuo M. Jurgė Albina Pajarskaitė ta proga svei-

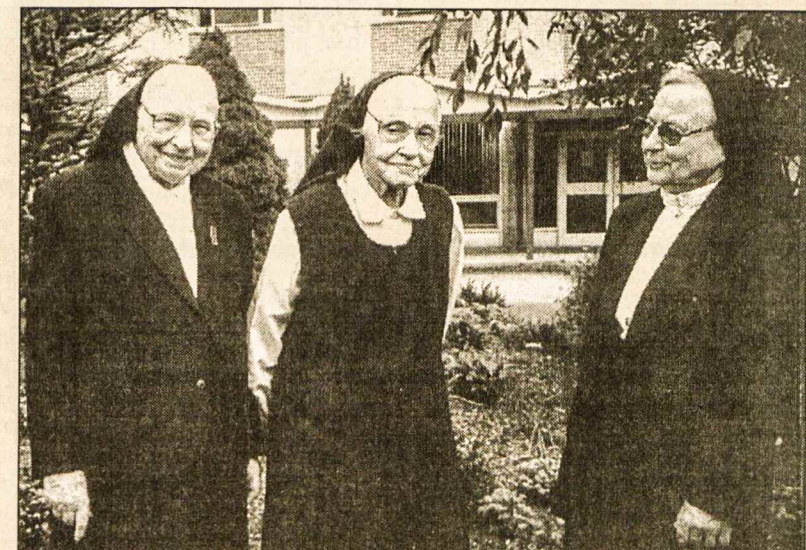
kino seseris ir rašė, kad per 80 metų jų šeimos rikiuotė jungia dangų ir žemę. Nors sekantys sveikinimo žodžiai yra skirti tik seserims, bet nemažiau tinkantys kiekvienam krikščioniui. Todėl dalinuosi jais su tais, kurie skaitys apie Putnamo seselių skleidžiamą meilę Dievui ir žmogui.

"Stebėtinu keliu patiko ir patinka Viešpačiui vesti mūsų rikiuotę. Jo sumanymus ir mūsų kiekvienos atsiliepius ir Jo norą pamatysime tik amžinybėje, bet, kad šiandien pasaulis laukia iš mūsų meilės ir tiesos, negalime nematyti ir negirdėti.

Prieš 80 metų mūsų Steigėjas palaimintasis arkivyskupas Jurgis, Dievo įkvėpimu prieš akis turėdamas Nekaltai Pradėtosios M. Marijos pavyzdį, brėžė mūsų gyvenimui gaires ir išklė mums specialius uždavinius, tikėdamas, kad nuo mūsų mažų širdžių meilės kaitros tirps visa naikinantys pasaulio susvetimėjimo ledai ir sklis tarpusavio solidarumo ir pasitikėjimo gaivinantį šilumą.

Ir vienas didžiausių per palaimintąjį Jurgį vykstančių stebuklų yra tai, kad mes visos, pilnos ydų ir silpnųjų, jau aštuoniasdešimt metų vykdom jo nubrėžtus uždavinius ir, nors sunkiai, dažnai nesuvokdamos, net ką turime atlikti, esame įrankiais skleisti Jo Tiesą ir Meilę".

Talkininkė Aldona

Matulaičio slaugos namų statytojos sesuo M. ALOYZA, sesuo M. AUGUSTA ir buvusio namų administratorė, dabartinė tarybos pirmininkė sesuo M. BERNADETA

Canados Lietuvių
Lithuanian Canadian
1573 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

KL Fondo kapitalas daugiau kaip 2 milijonai dolerių yra neliečiamas. Palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai Kanadoje ir Lietuvoje.

Per 30 veiklos metų KLF paskyrė 1.3 milijonus dolerių lietuviškai kultūrai menui ir švietimui.

Testamentuose neužmirškite Kanados lietuvių fondo (Lithuanian-Canadian Foundation).

Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

LAISVOJE TĖVYNĖJE

ATIDARYTAS GREITKELIS

Spalio 9 d. atidarytas naujasis Vilniaus-Panevėžio greitkelis, kurį suprojektavo institutas "Lietkelpprojektas", statė Vilniaus, Vievo, Ukmergės, Rokiškio, Panevėžio kelių tiesėjai, skelbia ELTA. Atidarymo iškilnėse dalyvavo Lietuvos ministeris pirmininkas Gediminas Vagnorius. Greitkelį pašventino Panevėžio vyskupas Juozas Preikšas, buvo atidengtas atminimo akmuo. Greitkelis, kurio ilgis yra 122,8 km., įtrauktas į europinį "E" kategorijos kelių tinklą ir suteiktas E272 numeris. Lietuvos kelių tinklas nuolat gerinamas, jų priežiūrai, remontui ir tiesimui išleidžiama kasmet arti 1 bln. litų.

APDOVANOTI REZISTENTAI

Krašto apsaugos ministeris Česlovas Stankevičius suteikė karinius laipsnius ginkluoto pasipriešinimo dalyviams – kariams savanoriams, praneša ELTA. Vyresniojo puskarininkio laipsnis (po mirties) suteiktas Vytauto apygardos Tigro rinktinės būrio vadui Dominykui Zaptorui, o puskarininkio laipsnis (po mirties) suteiktas Telšių apskritys Šatrijos rinktinės skyriaus vadui Antanui Monkauskui-Siaubui.

NUKENTĖJO "SNAIGĖS" BENDROVĖ

Dėl Rusijos ekonominės krizės ir taip pat dėl pablogėjusios gaminių transporto į Vakarus galimybės "Snaigės" šaldytuvų įmonės apyvarta pablogėjo. Rugsėjo mėnesį apyvarta siekė 12,2 mln. litų, arba beveik 8 mln. litų mažiau negu pernai tuo laikotarpiu, rašo ELTA. Nuo rugpjūčio vidurio šaldytuvai nebesiunčiami į Rusiją.

NEŠVARUS VANDUO

Valstybinės higienos inspekcijos duomenimis, daugiau kaip pusė Lietuvoje vartojamo geriamo vandens (58%) pagal cheminę sudėtį neatitinka higienos reikalavimų. 8% vandens higienos reikalavimų neatitinka pagal bakterinio užterštumo rodiklius.

NAUJI PAŠTO ŽENKLAI

Spalio 9 d. pirmą kartą Lietuvoje buvo išleisti pašto ženklai su holograma. Pašto blokas skirtas Lietuvos pašto veiklos 80-sioms metinėms, kurios bus minimos

lapkričio mėnesį. Hologramoje pavaizduotas pasaulio žemėlapis su Lietuvos pašto emblema (ragas ir Gedimino stulpai). Kitas naujas pašto ženklas, serijoje "Iš pašto istorijos", su pašto žygūnu ant žirgo, įamžina pirmąją iš Lietuvos sostinės pradėtą reguliarią pašto liniją, 1562 m. sujungusią Vilnių ir Krokuvą. Spalio viduryje išleisti apyvartoni dar du ženklai, priklausantys serijai "Iš muziejų fondų". Juose pavaizduoti paveiksai, saugomi Lietuvos dailės muziejuje. Vienas – Antano Žmuidzinavičiaus "Per kiaurą naktį", antras – Jozef Marszewskio, "Vilnius. Bernardinų sodas".

PARDUOTA STIKLO BENDROVĖ

Lenkijos stiklo bendrovė "Warta" įsipareigojo per penkerius metus investuoti 24 mln. litų į Baltijos kraštuose didžiausią stiklo bendrovę "Panevėžio stiklas". Susitarta, kad per mėnesį laiko Lenkijos firma sumokės milijoną litų už valstybei priklausiusias 99,13% akcijų. Kaip praneša ELTA, "sunkioje finansinėje padėtyje atsidūrusią Panevėžio stiklo bendrovę pavyko privatizuoti po to, kai Vyriausybė dvidešimčiai metų atidėjo skolų, paimtų su valstybės garantija, grąžinimo terminą".

JAV PROGRAMA ŪKININKAMS

Lietuvos ūkininkų sąjungoje buvo pristatyta nauja JAV žemės ūkio mokymo programa, rašo ELTA. Lietuvos jauni ūkininkai pusantros metų stažuotėje JAV-se įgys praktines ir teorines patirties. Kaip aiškino programos direktorius Charlie Walkinshaw, lietuviai galės stažuotis Oregon, Washington ir Kalifornijos valstijose, gilinintis miškininkystės, sodininkystės, gėlininkystės bei dekoratyvinių augalų auginimo srityse.

ITALIJOS VERSLININKAI LIETUVOJE

Lietuvoje spalio viduryje lankėsi Italijos verslininkų delegacija. Jai vadovavo Ernesto Preaton, vienas didžiausių Italijos investuotojų, turintis akcijų Rusijoje, JAV ir kai kuriose Europos valstybėse, skelbia "Lietuvos aidas" (nr. 205). E. Preaton labiausiai domisi nekilnojamojo turto, siekia išplėsti savo verslą Baltijos kraštuose. Lietuvoje veikia 105 Italijos firmos, turinčios bendrą kapitalą su lietuviškomis įmonėmis, iš viso investavę apie 8 mln. litų. Vilniuje buvo surengtas seminaras supažindinti svečius su Lietuvos finansine ir ekonomine būkle, susitikti su valdžios pareigūnais ir verslininkais. Sėkmingiausia italų investuota į bendrovę "Dvarčionių keramika". RŠJ

FIRST PLACE PHARMACY

350 King St. E., Hamilton

540-8877

Viktoras Remesat, BSc.Pharm

- 10% nuolaidos pensininkams (15% trečiadieniais)
- Nemokamas vaistų pristatymas
- Sveikatos priežiūros įrankiai

Kunigai pranciškonai, dalyvavę Hamiltono Aušros Vartų parapijos 50 metų sukakties šventėje 1998 m. spalio 4 d. Iš kairės: viceprovinciolas kun. P. Barius, vysk. P. Baltakis, kun. K. Butkus, kun. J. Liauba (AV klebonas), parapijos tarybos pirm. J. Krištolaitis

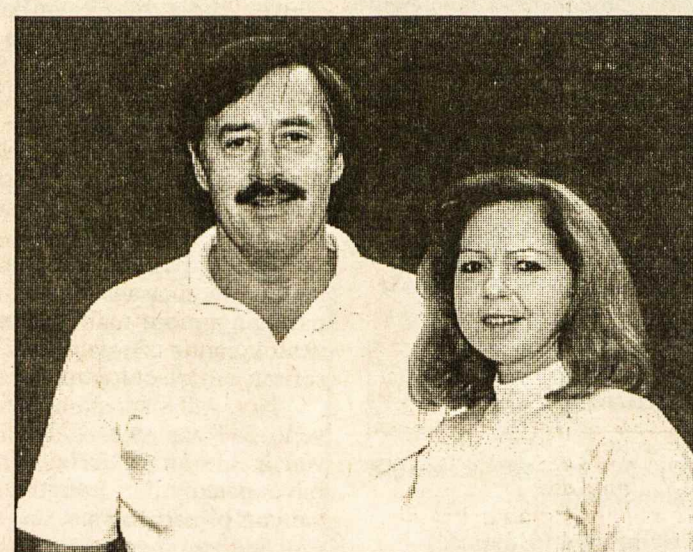
Ottawa, Ontario

KRIKŠTAS. Š.m. rugsėjo 12 d. Saint-Jean-Baptiste šventovėje pakrikštyta Tamara Jean, Randy Torrance ir Silvija (Juodvalkytė) Torrance dukrelė. Krikšto tėvais buvo William Juodvalkis ir Linda Juodvalkytė. Krikštynose dalyvavo ir visų Juodvalkių šeimos motina, atvykusi iš Ošavos, Ont. Krikšto apeigas atliko mūsų Misijos kapelionas kun. dr. V. Skilandžiūnas.

MIRTIS. Š.m. rugsėjo 28 d. amžinybėn iškeliavo a.a. Jonas Dalmotas, 76 m. amžiaus, trumpai sirgęs "Queensway" ligoninėje. Paliko liūdinčią žmoną Elena ir sūnų Dainių su šeima. Rožinio maldos buvo sukalbėtos "Kelly" laidotuvių namuose, vadovaujant kun. dr. V. Skilandžiūniui. Po to velionis buvo išvežtas į Montrealį, Šv. Kazimiero parapijos šventovę, kuriai jis priklausė ilgus metus, prieš persikeldamas gyventi į Otavą. Ten buvo atlikta visos laidojimo apeigos. Otavos lietuvių bendruomenė giliai liūdi dėl šios netekties, nes a.a. Jonas Dalmotas buvo labai pavyzdinai ištikimas Dieviui ir Tėvynei, ir tai įrodė savo dalyvavimu visuose religiniuose ir tautiniuose renginiuose, prisidedamas savo žodžiu ir aukomis.

NAUJA ŠEIMA IŠ LIETUVOS. Dr. Darius ir Giedrė Matusevičiai su dviem vaikais (Marius 5,5 metų, Justas 9 mėnesių) apsigyveno Kanados sostinėje Otavoje, su Vytauto ir Sofijos Balsevičių pagalba. Darius Matusevičius yra gydytojas-neurologas, baigęs Kauno Medicinos akademiją, dirbęs Kauno Akademinių klinikų neurologijos skyriuose nuo 1993 m. Dirbo Karolinos instituto, Hudingės ligoninės neurologijos skyriuje, kur 1997 m. apgynė daktarą iššėtinės sklerozės (multiple sclerosis) gydymo ir diagnostikos srityje. Šiuo metu tęsia mokslinius tyrimus "Ottawa General Hospital", neurologijos klinikoje kartu su dr. M. S. Freedman. Prieš atvykdamas į Kanadą, dr. Matusevičius darbavosi savo profesinėje srityje Švedijoje.

KANADOS PADĖKOS DIENOS šventės išvakarėse p.p. Balsevičiai paruošė savo namuose vaišes, kuriose buvo pagerbti tėvynainiai iš Lietuvos ir susipažinta su vietiniais tautiečiais. Pastarųjų tarpe buvo Algimantas Eimantas, Juozas ir Ada Buivyda, kun. dr. V. Skilandžiūnas. Kor.

ALGIRDAS CHOROMANSKIS ir DALIA SKVEREKAITĖ, 1998 m. lapkričio 14, šeštadienį, 2.30 val.p.p. susituoks McMaster universiteto koplyčioje Hamiltone. Jų abiejų šeimos linki jiems šviesaus ir laimingo vedybinio gyvenimo

Vilniaus diena 1998 metais

KAZIMIERAS GARŠVA

Nuo 1920 m. spalio 9 d. Lenkijos įvykdytos okupacijos minima Vilniaus diena. Vilnius mūsų, bet liko okupacijų padariniai ir du trečdaliai Vilniaus krašto – nebe mūsų.

Rytą Šv. Mikalojaus šventovėje buvo labai gražios ir prasmingos šv. Mišios už kritusius Lietuvos karius 1920 m. ginant Vilnių ir Lietuvą. Neužmirštama pamokslą vilniečiams pasakė mons. K. Vasiliauskas.

Po to Rasų kapinėse buvo išrikiuota Lietuvos kariuomenės garbės sargyba, uždegtos žvakutės, padėtos gėlės ant savanorių kapų. Kalbą pasakė istorikė N. Kairiūkštytė. Dalyvavo "Geležinio vilko" pulko būrys, Krašto apsaugos viceministeris E. Simanaitis, Rytų Lietuvos kultūrinės veiklos centro, "Vilnijos" draugijos, "Vorutos", tarpukario vilniečių, visuomenės atstovai.

Po pietų buvusiuose Vytauto Didžiojo gimnazijos rūmuose įvyko minėjimas-konferencija. Kalbėjo Lietuvos istorijos insti-

tuto direktorius A. Tyla, senieji vilniečiai – prof. P. Čibiras, P. Anerka, Krašto apsaugos viceministeris E. Simanaitis, K. Garša. Plojimai buvo priimtas kreipimasis į Lietuvos seimą ir vyriausybę. Vilniečių dainas dainavo tautiniais drabužiais pasiūšę švenčioniškiai, tautos dainų atlikėja I. Bražėnaitė.

Lietuvos vadovybei buvo pasakyta ir kritiškų pastabų. Galvą Lietuvos savanoriams turėnulenkti ir prezidentūros, seimo, vyriausybės Vilniaus savivaldybės atstovai. Į Vilniaus pamoką turi ateiti mokiniai su mokytojais. Patvirtinus Mažosios Lietuvos genocido dieną, turi būti oficialiai įteisinta ir Vilniaus diena.

Apie renginius pranešė Lietuvos radijas, "Tele-3", "Vortuta". Lietuvos televizija ignoravo, pranešdama apie kyšininkę teisėją ir t.t. Tai rodo didelės dalies masinių informacijos priemonių, visuomenės pilietinį nesubrendimą ir patriotizmo stoką.

Vilniaus diena rengiama kasmet spalio 9 d.

Vilniaus dienos iškilnėse Rasų kapinėse 1998.X.9 buvo pagerbti žuvę savanoriai – išrikiuota Lietuvos kariuomenės garbės sargyba, padėta gėlių ant savanorių kapų

London, Ontario

JONAS BUTKUS, vienas iš uoliausių Šiluvos Marijos parapijos (London, Ont.) steigėjų spalio 18 d. atšventė savo 80 m. gimtadienį draugų ir giminių tarpe. Pas jaunesnįjį sūnų Joną tarp medžių pa-

skendusiuose rūmose jam buvo suteikta maloni staigmena, kai pamatė savo draugus ir gimines atvykstančius po pasveikinti į šiuos puikius namus.

Klebonas kun. K. Kaknevičius sukalbėjo maldą ir palaimino vaišių stalus. Po iškilmingų pietų sekė sveikinimai ir visi pakėlė taures sugiedoję "Happy Birthday" ir "Ilgiausių metų". Buvo maloni staigmena ne tik Jonui, bet ir jo žmonai Polinai, nes nei vaikai nei vaikaičiai neišdavė paslapties.

PO VASAROS ATOSTOGŲ pensininkai vėl pradėjo savo veiklą. Renkasi į parapijos salę kiekvieno mėnesio trečią trečiadienį, kur vyksta pasitarimai, būna vaišės ir kitos pramogos. Visi mieliai laukiami jaukiai praleisti kartu po pietę nepaisant metų skaičiaus.

A. a. ONA ROŽĖ JASINSKIENĖ mirė š.m. spalio 3 d. Šiluvos Marijos šventovėje gedulines Mišias atnaušo klebonas kun. K. Kaknevičius, giedoję "Pašvaistės" choras, vadovaujamas muz. A. Petrašiūno. Palaidota šalia vyro Jono mirusio 1992 m. Šv. Petro kapinėse. Į amžino poilsio vietą palaidėjo gausus būrys parapijiečių bei kitų draugų. Viktorija Jt.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Parduoant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vašarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į **Angėlę Šalvaitę, B.A.**, pirkimo ir pardavimo atstovę. Ji mielai jums patars. Darbo tel. 705 429-2121 ar 705 445-5640 namų tel. 705 429-6428

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A. a. inž. Motiejus Kvederas, 79 metų amžiaus, staiga mirė liepos 13 d. lankydamasis Lietuvoje, gyvenęs Čikagoje. Palaidotas Linkuvos kapinėse. Velionis gimė 1919 m. kovo 8 d. Kalpokų kaime, Linkuvos valsčiuje, Šiaulių apskrityje. Linkuvos gimnaziją baigė 1938 metais. Kilęs iš neturtingų tėvų, norėdamas susitaupyti lėšų tolimesniai mokslui, dirbo raštininku teisme. Vokiečių okupacijos metais mokytojavo. Artėjant Sovietams į Lietuvą, 1944 m. pasitraukė į Vokietiją. Po karo Miuncheno universitete buvo pradėjęs studijuoti, bet dėl sveikatos studijas turėjo nutraukti. M. Kvederas 1950 m. išvyko į Ameriką. Pradžioje statybininko darbą pradėjo Čikagoje. Užsidirbęs pinigų, įstojo į Illinois universitetą Urbanoje. Jį baigė 1954 m., įsigydamas statybos inžinieriaus diplomą. Grįžęs Čikagon, įsidarbino savo profesijoje. Ilgiausiai buvo Alfred Benesh bendrovėje, kur darbavosi laivų statymo planavimo darbuose, o vėliau jiems ir vadovavo. Inž. M. Kvederas greitai Čikagoje įsitrukė į lietuvišką visuomeninę veiklą. Nepamiršo finansiškai paremti savo artimųjų Lietuvoje, taigi rėmė ir vietines labdaros organizacijas. Buvo veiklus ir Lietuvių inžinierių sąjungos Čikagos skyriuje.

Australija

Melburno lietuviai Tautos šventę minėjo rugsėjo 6, sekmadienį, iškilmingomis pamaldomis, Šv. Marijos Jūrų Žvaigždės šventovėje. Pamaldose su vėliavomis dalyvavo Lietuvos karių veteranų sąjunga ir DLK Vytenio šaulių kuopa. Giedoję parapijos choras, vadovaujamas Zitos Prašmutaitės. Mišių skaitinius atliko Edvardas Šidlauskas ir Valentinas Čizauskas. Prel. dr. Pranas Daukšys savo pamokslu kalbėjo ir apie Vytautą Didįjį, įsteigęs didžiulę Lietuvos valstybę. Vytautas pasirinko karūnois karaliumi 1430 m. rugsėjo 8-ją – Šv. Marijos gimtadienį. Lenkams sulaikius karūną, Vytautas pasirinko karūnois kitą dieną – gruodžio 8-ją – Šv. Marijos Nekalto Prasidėjimo šventę. Bet šios datos nesulaukė, mirė 1430 m. spalio 27 d. Pamaldos baigtos Tautos himnu.

Melbourno lietuvių katalikų moterų draugija rugpjūčio 16, sekmadienį, šventė Marijos ir Dangujės – Žolinių šventę. Lietuvių namų bendruomenės menėje prie paruošto altorėlio draugijos kapelionas kun. dr. Pranas Daukšys už mirusius ir gyvas draugijos naries atnaušo Mišias ir pasakė pamokslą. Jame priminė ir draugijos narių veiklą lietuvių parapijoje bei bendruomenėje, iškeldamas ypač jų karitatyvinę veiklą. Po pamaldų klubo salėje vyko vaišės. Pasivažiavus išklausa ir kalbų. Kalbėjo Melbourno lietuvių parapijos tarybos pirm. Valentinas Čizauskas ir Lietuvių katalikų federacijos pirmininkas bei "Tėviškės aidų" redaktorius Edvardas Šidlauskas. Abu džiaugėsi katalikų moterų įnašu para-

pijoje ir visoje lietuvių bendruomenėje. Jų pastangas ir pasiaukojimą taipogi dabar jaučia ir prisikėlusios Lietuvos našlaičiai, pavargėliai, Sibiro tremtiniai. Taip pat savo įspūdžiais dalinosi draugijos pirm. Halina Statkuvienė, neseniai grįžusi iš Lietuvos. Ji ypač pažymėjo, kad Lietuvoje yra žmonių, kurie pasiaukodami tarnauja vargo ištiktiems žmonėms. Pabaigai draugijos narės Birutė Kymantienė ir Rasa Statkuvienė padainavo porą dainų ir kartu su visais dalyviais – "Žemė Lietuvos..." Dainavimui vargonėliais takino Rita Mačiulaitienė.

Lenkija

Lenkijos kultūros ir meno ministerijos Tautinių mažumų departamente yra balsų, siūlančių Lenkijos seimui sumažinti mažumų organizacijų veiklos finansavimą. Jeigu seimas tokią pasiūlymą priimtų, tai Lenkijos lietuviai galėtų netekti savo spaudos. Taip galvoja "Aušros" leidyklos direktorius Romas Vitkauskas. Jis dalyvavo Lenkijos seimo tautinių mažumų komisijos posėdyje, kuriame minėtas siūlymas buvo pateiktas. Bet tikimasi, kad Lenkijos seimas nepadarys tokio sprendimo, nes ir komisijoje dauguma atstovų siūlymų nepritarė. Lenkijos lietuviai leidžia "Aušrą", jos priedą "Aušrelę" ir "Suvalkietį". Šiais metais Lenkijos kultūros ir meno ministerija lietuvių organizacijų reikalams skyrė 344,000 litų. Trys ketvirtadaliai šios sumos atiteko lietuviškai spaudai. Bet tų pinigų neužteko. Reikėjo pridėti. Jei Lenkijos valdžios finansavimas sumažėtų, tai lietuviška spauda atsidurtų pavojuje. Lenkijos kultūros ir meno ministerijos teigimu, po savivaldybių reformos apskritys ir valsčiai galėtų padėti tautinėms mažumoms. Tačiau Lenkijos vokiečių atstovas Henrik Kroll seime pažymėjo, kad mažumų apsauga yra ne savivaldybių, bet valstybės reikalas. Finansavimas ir toliau turėtų būti vykdomas iš centro.

Seinuose rugpjūčio 14 d. įvyko lietuvių organizacijų valdybų posėdis. Svarstytas lietuvių dalyvavimas savivaldybių rinkimuose. Nuspręsta sudaryti rinkimų komitetą, į kurį įrinkti: Algirdas Nevulis (Seinai), Juozas Sigita Paransevičius (Punksas), Petras Maksimavičius (Rakelija), Vytautas Grigutis (Seinai) ir Irena Gasperavičiūtė (Punksas). Komiteto įgaliotinis – Algirdas Vektorius iš Seinų. Šiuo metu svarbiausi rinkimai į apylinkės tarybą. Jei lietuviai pasistengtų rinkimuose gausiai dalyvauti ir vieningai balsuoti, yra galimybė nemažam skaičiui lietuvių patekti į apskrities tarybą. J. Andr.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel 905 383-9026

154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, isikūres nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. dienos. Liepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždarai.

AKTYVAI PER 39 MILIJONUS DOLERIU

MOKAME UŽ:	PASKOLAS
kasd. pal. čekių sąsk. iki 2.25%	Asmenines nuo 7.15%
santaukas 2.75%	nekiln. turto 1 m. 6.450%
kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%	
INDĖLIAI:	
90 dienų indėlius 3.75%	Nemokami čekių sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2,000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu 3 mil. dol. ir Kanados valdžios iki \$60,000 sumos draudimu
180 dienų indėlius 3.75%	
1 m. term. indėlius 4.25%	
2 m. term. indėlius 4.50%	
3 m. term. indėlius 4.65%	
4 m. term. indėlius 4.70%	
5 m. term. indėlius 5.00%	
RRSP ir RRIF (Variable) 2.50%	
1 m. ind. 4.25%	
2 m. ind. 4.50%	
3 m. ind. 4.65%	
4 m. ind. 4.70%	
5 m. ind. 5.00%	

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"
MASTER CARD KREDITO KORTELE INTERAC KORTELE

BPL Import/Export
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
\$1.99 už kilogramą + \$20 už pristatymą SKAMBINTI
905 545-8868 – Asta arba Beatas Brasai
Siuntiniai Hamiltone paimami iš namų nemokamai
Adresas: 23 Springer Ave., Hamilton, Ont. L8M 2W7

KAIRYS
BALTIC EXPEDITING
517 Fruitland Rd., Stoney Creek, Ontario, Canada L8E 5A6
Tel: (905) 643-3334

◆ Siuntiniai į Baltijos valstybes ◆
\$11 už vieną kubinę pėdą
\$18 pristatymas iki 31 kg
**Papildomai \$5 už 10 kg
Prašome pasiskambinti dėl daugiau informacijos ir prieš atvažiuojant:
Vytautui Kairiui (905) 643-3334
Bernardui Mačiui (905) 632-4558
Leonui Balaišiui (514) 366-8259
Andriui Usvaltui (519) 773-8007
Petriui Šturmui (905) 271-8781
Algiui Trumpickui (705) 429-2156

PĖDOS SPECIALISTAS
CHIROPDIST ROBERTAS NEKRAŠAS, M.D., D.C.H.
► KULNO SKAUSMAI
► PĖDOS SKAUSMAI
► PIRŠTŲ DEFORMACIJOS
► NAGŲ DEFORMACIJOS IR GRYBELINIAI SUSIRGIMAI
► JAUGĖ NAGAI
► VIETINĖ NEJAUČIA IR CHIRURGINIS GYDYMAS
► SENIORŲ PĖDŲ PRIEŽIŪRA
► VAIKŲ EISENOS NESKLANDUMAI
► PLOKŠČIAPĖDYSTĖ IR EISENOS SUTRIKIMAI
► PĖDOS DEFORMACIJŲ TAIŠYMAS ORTOPEDINIAIS INDĖKLIAIS
► PRIĖMAME VISUS PLANINIUS DRAUDIMUS
► STERILUS ĮRANKIUS
PRIĖMAME LIGONIUS TRIJOSE JUMS PATOGIOSE VIETOSE:
✽ ANCASTER, 352 WILSON ST. E. TEL 648-9176
✽ HAMILTON, 609 UPPER JAMES ST. TEL 388-3541
✽ HAMILTON, 255 MAIN ST. W. TEL 523-7944

“Kelkite, kelkite”

Susipažinus su naujuoju “Varpo” numeriu

Č. SENKEVIČIUS

Ir po šimto metų dr. Vinco Kudirkos kvietimas stoti į kovą dėl tautos laisvės ir gerovės buvo išgirstas. Tauta ištverė, susibūrė, susikabino rankomis, prasišėrė laisvės keliu ir laimėjo. Šiandien jau belieka žiūrėti, kas ir kaip toliau. Problemų ir rūpesčių užtenka. Tai patvirtina ir tasai naujasis 32-asis “Varpo” numeris (1997-1998). Jame šešiolika bendradarbių pasisako įvairiais rūpimais klausimais, kai ką paaiškina, tvirtina, tikslina, plačiau nušviečia. Su pateikta medžiaga norime supažindinti ir “Tėviškės žiburių” skaitytojus.

Redaktorius Antanas Kučys savo įžanginiame “Naujos viltys tautoje”, prisiminęs prez. Valdo Adamkaus pasakytas rinkimines kalbas, pastebi, kad jose buvo lyg ir užmiršti Tautos himno žodžiai ir raginta “nesivaikyti praeities vaiduoklių”, per mažai kalbėti apie tautą. Naujasis prezidentas savo programinėje kalboje tarp nurodytų pirmųjų nematęs reikalo įterpti žemės ūkio problemos, kuri yra viena iš pačių greičiausiai spresčių. Tuo tarpu švietimui, kai jau Lietuvoje veikia atstovai universitetai, teikti pirmumą nebūtų pagrindo. Mokslineis pasiekimais mes pasaulio nenustebinsime. Lietuviai reikia paruošti kadrus, kad augintų moralinį ir tautiškai susipratusių jaunimą, pabrėžiama žurnalo vedamajame.

“Konstitucijos ribos” – taip čia pavadintas Romualdo Ozolo pranešimas, skaitytas Vilniuje Konstitucinio teismo 1997 m. spalio 24 d. surengtoje konferencijoje. Apžvelgiama dabartinės Lietuvos konstitucijos raida, nurodomi pliusai, jei Lietuvai atgavus laisvę būtų buvusi paskelbta 1938 metų konstitucija. Šiandien turėtume radikalesnę teisėtvarką, Lietuva iš karto būtų atsistojoji prieš pasaulį kitaip atrodanti. Dabartinė konstitucija esanti tris kartus ilgesnė negu JAV. Sakinių redakcija nesanti tikslūs. Straipsnyje, apskritai mestas kritinis žvilgsnis, nurodomi skirtumai tarp įstatymo ir konstitucijos ir tarp kitko pabrėžiama, kad vienas milijonas tautiečių, aktyviai veikiančių už Lietuvos ribų, neturėtų būti vadinami užsieniečiais.

A.K. “Lietuvos himnui šimtas metų” – tai aiškus priminimas, kad tauta ir toliau gerbtų praeitį, iš kurios semiamasi stiprybės; tai nurodoma Tautos himne, kurį visi giedame ir kurio tekstą pripažįstame. Straipsnio autoriui liūdina dėl kai kurių dabarties politikų, skelbiančių pažūrą, kad praeitimi remtis nebereikia. Apie išeivijos reikšmę ir jos stiprybę rašo Juozas Masilionis straipsnyje “Išlaikykim išeivijos medį sveiką”. Išeivija, kaip atskira tautos dalis, įleidusi šaknis gyvavo visais laikais – kai Lietuva buvo laisva, kai pavergta ir kai vėl laisva. Švietimo reikšmė esanti didžiulė. Glaustai pateikiama kai kurių švietimo institucijų veikla, ta reikšmė patvirtinanti. Nuomone, kad Lietuvai atgavus laisvę išeivijoje neberekia lituanistikos mokymų, straipsnio autorius švelniai pavadina klaidinančiomis vilionėmis.

Dr. Kazys Karvelis gana išsamiai citatomis ir skaičiais pamatoma rašinyje nagrinėja Lietuvos kelią į ŠAS-gą ir Europos s-gą, nurodo, kad tą kelią pirmiausia pastoja Rusija ir žydai. “Rusija kerštauja Lietuvai, kad ji buvo pagrindinis kupstas, kuris išvertė SSSR vežimą, o žydai – už holokaustą”, – rašo jis. Galimas dalykas, kad tuo klausimu yra ir kitokių nuomonių. Ir tai jau vien dėl to, kas straipsnis keliantis išskirtinio susidomėjimo. Tartum papildydami tuos opius ir nelengvus Lietuvos įsijungimo į Vakarus nagrinėjimus, seimo narys, vienas centrinių vadovų Romualdas Ozolas rašinyje “Europos saulėtekis: XXI amžiaus kontūras” (kalba, pasakyta Lietuvos prezidentūroje 1997 m.) aiškiai pabrėžia du dalykus: ne Rusijos reikalas spresti ar nori Lietuva jungtis į ŠAS-gą (NATO) bei Europos s-gą ir vargu ar vakariečiai kai nors mūsų naudai darys, jei mes patys nesustartysime.

Po tų aktualių klausimų, keliamų šiame “Varpo” numeryje, staiga šuolis atgal. Apie

Lietuvą, bet kitokią, apie XVI-tojo šimtmečio pradžią, kai Šv. Romos imperijos imperatorius Maksimilijonas susitiko su Lietuvos kunigaikščiu ir Lenkijos karaliumi Žygimantu rašo Vytautas Bagdanavičius ir skaitytojus kviečia pasvarstyti apie tą Rytų ir Vakarų Europos sankryžą – Lietuvą, apie prasmę ten esant, apie specialią misiją. Įsidėmėtinas teiginys – per kultūrą buvo kuriamas valstybingumas. Nurodomi anuometiniai kultūros įnašai, primenamas Oginskių nuopelnas muzikos srityje. Įdomi ir architektūrinė pastaba – tik Rytuose būdavo statomos šventovės, sujungtos su vartais. Straipsnyje apstu mažiau kam žinomų istorinių duomenų. Jis perspausdintas iš “Dienovidžio”, 1997 m. 30 nr.

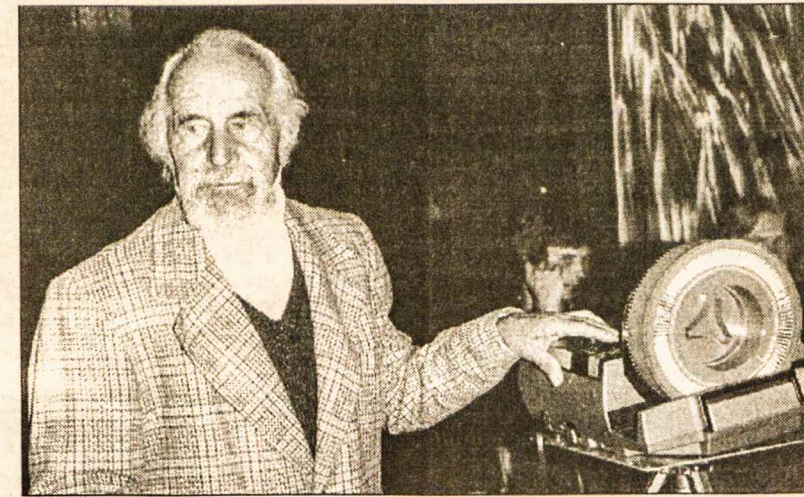
Dr. Egidija Laumenskaitė rašo apie prof. Vladą Jurgutį (1885-1966), šį žymųjį valstybininką pavadindama lietuviškos finansologijos pradininku, pedagogu, akademiku. Rašinys skirtas Lietuvos banko ir lito 75-ąsias metines švenčiant. Malonu šį straipsnį skaityti, nes rašoma apie asmenybę, kokių mūsų tauta dar taip neseniai turėjo. Tokį straipsnį perskačius viskas taip ir liktų šviesu, jei ne tas duriantis klausimas: kodėl šiandien tokių bankininkų nebeturime?

Vertindamas dabartinės Lietuvos gyvenimą, paliesdamas svarbiausias sritis, prof. dr. Jonas Račkauskas skaitytojams pateikia keletą įžvalgų, labai pabrėžia patriotinio auklėjimo svarbą. “Lietuvos atžalynas turi išaugti ir darbus, ir sąžiningas”, – sako jis. Kritiniu žvilgsniu glaustai aptaria ekonomiką, ūkį, teisėtvarką, bankus, valdymą, randa daug taisytinių spragų.

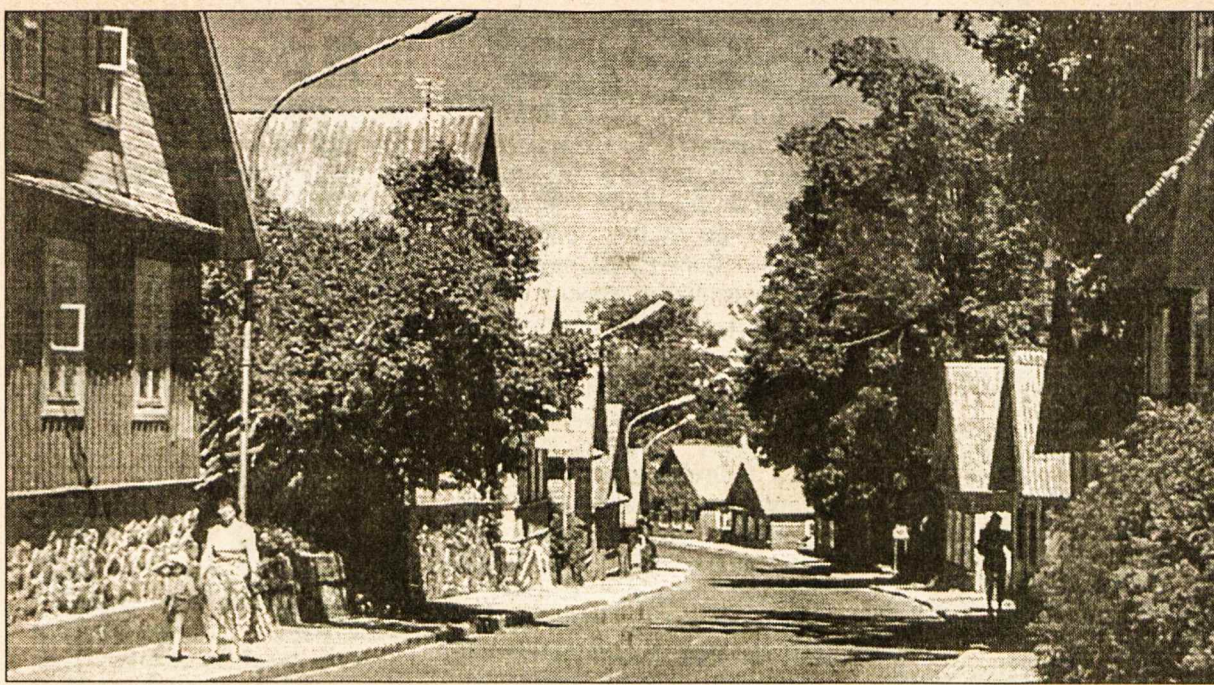
Jonas Daugėla, tarsi ji papildydamas, savo straipsniu “Atstatant tautinės minties vertybes Lietuvoje” nurodo idealizmo stoką kuriant tautinę valstybę, bet išskiria V. Landsbergį kaip neabejotiną idealistą. Antanas Dundzila apžvelgia spaudą apie partizanines kovas. Tas epas rūpi plačiajai visuomenei, tam ir medžiagos pakankamai surinkta ir paskelbta, reikėtų ją pradėti dėstyti mokyklose įvedant specialius kursus ir istoriją studijuojantiems. Deja, tam “trūksta tik valios ir noro”, – mano autorius. Greičiausiai yra ir kitų priežasčių. O kaip tyčia tuoj pat ir Ant. Kučio straipsnis apie istorikus, kurie vejasi Vakarų Europą. Tai atsiliepiamas į “Kultūros barus” (1997 m. 89 nr.) paskelbtus Aldonos Gaigalaitės teiginys atvirai ir aiškiai pabrėžiant sovietinio indoktrinavimo poveikio mūsų istorikams. Atsiliepiame nurodomi netikslumai, praleidimai, nežinojimai, gal net ir šališkumas.

Toliau žurnale skaitome apie trumpus sukaityvinių pristatymus, paruoštus paties redaktoriaus. Čia prisimenamas a.a. dr. L. Kiaučelūnas, dr. K. Bobelis (75 m. amžiaus proga), Julius Būtenas, sulaukęs 90 metų. Skyriuje “Mūsų literatūroje” naujas knygas apžvelgia Vikt. Daujotytė, A. Šidlauskas bei kitai. N. Plūraitė rašo ir nuotraukomis pailiustruojama poeto J. Aisčio pomirtinį grįžimą į tėviškę, pristato įsteigtą poeto atminimui muziejų, pasakojama apie šį kilmę.

Žurnalo numeris užsklandžia mūsų kurdikų (naujos jaunimo organizacijos) veiklos aprašymu, papildytu šešiomis nuotraukomis. Pagaliau padėkoto gausiam “Varpo” rėmėjų būriui už finansinę paramą.

Dail. ANTANAS TAMOŠAITIS, plačiai žinomas menininkas ir garsus tautosakos rinkėjas, paskutinių dvejų metų laikotarpyje yra įnešęs 50,000 dol. į Kanados lietuvių fondą. Jo ir jo žmonos ANASTAZIJOS vardu yra sudarytas atskiras fondas (sub-account), iš kurio palūkanų, pagal A. Tamošaičio nurodymus, yra remiamas tautodailės menas Lietuvoje

Karaimų gatvė Trakuose - išlikęs XIX amžiaus karaimų kaimelis. Nuotr. iš “Lietuvos nacionaliniai parkai”

Kai svetimšalė gėrisi Lietuva

Valų kilmės rašytojos įspūdžiai iš mūsų krašto

VYTAUTAS A. JONYNAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Šiauliai

“Kai buvau vaikas, praleidavau nemažai laiko bandydamas atpažinti praplaukiančius Bristolio sąsmaką laivus. Įdomiausi laivai, kuriuos žiūrėdavau per savo teleskopą, būdavo maži prekiniai laivukėliai, prikrauti iki pat viršaus miško medžiagos, ant kurių plevėsudavo Latvijos arba Lietuvos vėliavos. Aš ne ką nuvokičiau, kur yra tie kraštai ir visiškai nieko nežinojau apie jų praeitį. Ne ką gudresnė buvau ir žymiai vėliau, kai iškėliau koją į jų žemę. Tai buvo, drauge su Estija, vienintelės manosios Europos valstybės, kurias buvo pasiglemžusi Sovietų Sąjunga kaip savo sudėties respublikas, kadangi per Antrąjį pasaulinį karą jas buvo užėmę vokiečiai.

Man pavyko ten atsistod po to, kai subyrėjus komunizmui, jos buvo atgavusios daugiau ar mažiau (Talinė rusai turėjo ir toliau daugiau ar mažiau įtakos į krašto valdymą) turėdama tarpukarių nepriklausomybę. Iš visų žemyno kraštų tai buvo man mažiausiai pažįstamos šalys.

Sovietizacija jose buvo nuožmesnė nei kitur. 1996 m. abi sostinės – Ryga ir Vilnius – buvo gerokai pažengusios laisvos rinkos vėliavų ir darosi normalūs miestai. Ieškodama tačiau to, kas man pailiustruotų išnyrančių šį stalinizmo, atsidurusių pusiauakelėje vietovių padėtį, aš pasirinkau pramoninį miestą – Šiaulius. Vokiečiai vadiną juos Schaulen.

Miestas puikiai tiko mano užmojiui, nes sovietiniais laikais tai buvo svetimšaliui uždrausta, strateginės reikšmės vietovė – Raudonojo oro laivyno bazė, apie kurią aš iki tol nieko nebuvau girdėjęs.

Aš apsisitaujau pagrindiniame viešbutyje, neskoningame, daugiaaukščiame sovietinių laikų pastate, kuris galėjo bebūti dar sovietinė nuosavybė (niekas, atrodo, nežinojo) ir kuris, laikės įsikabinęs į seną rutiną, kuri nebuvo patraukli: cemento luitai, jokio apšildymo, aplaidumas telefono būdėlėse, prastas maistas. Patarnautojos vilkėjo miline apranga. Televizijoje – pokalbių laidos iš Maskvos, o ant sienos – kainoraštis, išvardinantis skirtingas kainas Lietuvos gyventojams, buvusios Sovietų Sąjungos piliečiams ir tokiems kaip aš. “Čia kaip tik tai, ko man reikėjo” – tariau sau, kai baigiau trūkčiojantis keltuvą kėlė mane į kambarį. Susidarė vaizdas, tarytum Lietuva niekad nebūtų atgavusi nepriklausomybės. Ir kai išėjau rytmetį pasivaikščioti, pasijutau

esanti kažkuriam reliatyviai prakutusiam SSSR provinciniam mieste prieš dešimt metų, išskyrus tai, kad niekur nesimatė Lenino ir Stalino statulų.

Visa kita buvo kaip buvę. Matėsi monumentalūs valstybinių įstaigų kvadratiniai blokai, abipus erdvių skverų su parkeliais. Matėsi privalomoji pagal reguliavimą ornamentuota “autotrada pėstiem” – Vilniaus gatvė, einanti skersai miesto centrą su kultūrinėmis institucijomis ir daugybe suolų, skirtų nusipelnusiems poilsio laimėjusiems darbininkams arba “baubškom”, pardavinėjančioms bananus. Netoliese – Šv. Petro ir Povilo šventovė su savo aukšta, daugiakampe varpine; elegantiškai suremontuota, kaip galbūt (būsimas) ateizmo muziejus. Buvo daug ekscentriško humoro, siekiančio duoti sovietiniam komunizmui žmogišką išvaizdą, kaip pvz. komiškos zuikučių statulėlės, akmeninė klumpė ant pilioriaus, kačių muziejus.

Dauguma įmonių priemiesčiuose dunksojo apieštos, nes buvo pradarusios sovietines rinkas. Buvusią oro bazę buvo keitinama paversti laisva ekonomine zona. Man pašiurop kūnas vaikštinėjant po skurdžią jos pusiau-apeleistybę, po tuščius angarus ir sargybinių būstus, išvaizduojant, kaip būtų mane jos pasitikusios, jei būčiau perėjusi tas barikadas Stalino laikais.

Bet pamažu, labai pamažu mažosios Baltijos valstybės atgauna savo tapatybę, ir Šiauliai taip pat. Vienur kitur, Vilniaus gatvėje, ėmė rasti labai skirtingų įmonių. Buvo galima gauti “kapučino”. Iš krautvėlių sklido “roko” muzika. Užsienio biznierių šveitė pietus skolon (expense account) mažyčiuose restoranėliuose. Buvo priimanos kredito kortelės. Žavios merginos su mini sijonėliais atrodė niekad neišsivirančios ir “babuškas”. Atsirado viena kėlinė (Bowling Alley) Vilniaus gatvės 88 numerio pusrūsyje. Buvo galima gauti visai padorų mėsinį Vilniaus gatvės 146 nr. Universalinė krautvė atrodė gerokai stalininės išvaizdos, bet kaip aiškino “Šiauliai at Your Fingertips” (Business Advisory Center leidinėlis), buvo verta aplankyti vietovė “dėl nostalginių motyvų”. O Šv. Petro ir Povilo šventovėje kasdien buvo laikomos penkerios pamaldos.

Tačiau gatvės gale kiurksėjo neišsivirgiamas ir su niekuo nesiderinantis mano viešbutis. Jokio čia “kapučino”, jokios vakarietiškos muzikos. Pasak “Šiauliai at Your Fingertips”, pagal jų sufantazuotą klasifikaciją: “Čionai apsisitaujama, kai visi kiti viešbučiai būna užimti”.

Per pusryčius ilgą stalą, apklotą ruda aksomine (Velveten) staltiese, apsidėdavo dešimtyms jaunų rusiukų, nelyginant anais laikais vizituojančių technikų. Tuo tarpu kitame skurdžiai apvirstos salės gale viešpatavo tarp edmenų moteriškai, kuriai galima buvo patikti komisarės vaidmenį – tyli, rūsti, akiniuota, raumeninga, susuktai į bandelę plaukais, išsiaučiusi į ilgą, sunkų sijoną.

Vienas vienintelais vienmarškinis padavėjas aptarnaudavo mus visus. Stipri, juoda kava (buvo pristigę pieno), kepti kiaušiniai su žirniukais, juoda duona ir labai geras sūris. Įpusėję pusryčius, susilaukėme kiekvienas po butelį “Coca Colos”. Dauguma vyrų išmaukė ją pramaišyti su kava. Aš pastebėjau, kad mūsų komisarė, išsida-

ma iš patalpos rūpestingai nusi-valė lūpas popierine servetėle ir, nežvelgdama niekam į akis, nusinėšė savo “Coca Cola”.

Susirandu karaimus

Man pasisekė kur kas geriau su karaimais, viena iš mažiausių ir įdomiausių, rasinių ir religinių požiūriu, mažumų visoje Europoje. Tai ypatingos rūšies žydų atskala, kuri atsirado Bagdade, o galbūt Persijoje, ir atitrūko nuo bendro judėjų kaimeno, aiškindama, kad nieko nėra švento, išskyrus Bibliją, kad Talmudas bedievyystė (impious), rabinų išpažinimai – išmonės. Laikydami blaivybės ir askezės, turėdami turtingą raštiją, jie išilgai išsididžio nuošalė tarp krikščionių ir musulmonų. Daug karaimų atsidūrė kažkaip Kryme ir ten XVIII š. pabaigoj susidraugavo su jais imperatorė Kotryna II, kuri juos perkėlė į savo valdas Lietuvoje. Panūdau 1996 m. apyus sirasti.

Trakai – tapybiško grožio vieta. Salos iškyšulyje stovi stipriai atnaujinta XV š. gotiško stiliaus pilis. Į ją atsiremia pusiasalis, kuris veda į daugiausia medinių pastatų miestelį. Tai lentom apkalti namukėliai su beržais išilgai ežero kranto. Ten daug ženklių, žyminių, kad čia būta karaimų gyventojų. Mane užtikrino, kad daugumas tu namų yra karaimų statyti. Buvo viena gatvė, pavadinta jų vardu, taip pat viena salų, netoli pilies, kur spėjama, buvo apgyvendintas asmeninės kunigaikščio apsaugos dalinys. Bet kai aš, sekdamas žemėlapiu sliūkinau prie karaimų muziejaus, mažo keturkampio pastato, panašaus į valščiaus raštinę, radau jį visiškai apleistą. Taip buvo ir su kine. Taip karaimai vadina savo sinagogą. Ji aiškiai buvo kreivatiškių “gojų” rankose.

“Karaimai, karaimai???” tie ravaus pas durininkus prie pilies, bet jie muistė galvas... “Negi bus tie karaimai išmirę? Negi bus juos išžudę naciai prakeiktieji??”

Ne. Pasirodo ne. Antisemitai nelaikė jų niekad pilnais žydais ir tai, sakyčiau, keista, nes patys karaimai laikė save patiais tikraisiais judėjais, tikresniais už kitus. Carinė Rusija buvo suteikusi jiems pilną pilietybę. Naciai buvo parėšę, kad karaimai nesą žydai biologiniu požiūriu, kad tai visokių rasių atsivertėlių ir judaizma, sąranka, nors tai nepadėjo jiems išvengti skerdynių Kryme. Atrodo, kad tai išgelbėjo juos Lietuvoje.

Tad kur gi jie pagaliau? Kur tie karaimai? – klausinėju kiekvieną sutiktą žmogų Trakų gatvėse. Kol pagaliau juos suradau dviejų nepaprastai guvių, sveikiai atrodančių, nuostabiai ekstravertiškų pusamžių, kūmųčių asmenyje, gyvenančių dviejuose iš tų medinių namukų.

Jos buvo visiškai priešingybė tam, ką aš įsivaizdavau. Ne kažin kokios blaivininkės, anaipol ne asketiško ar niūrus nusiteikimas. Apytikriai 50 piličių, – pasakojo jos man, – iki šiol tebegyvena Trakuose, tose pačiose gatvėse, į kurias juos atbogi-no prieš 200 metų nuo Juodosios jūros pakraščio.

Jos nusivedė mane į par-dotuvę, kur aš galėjau nusipirkti tikrų karaimų skanėstų, savotiškų tešlainių, vadinamų “kibiniais”. Autorė sąžiningai laikosi lietuviškų vietovardžių – rašo “Vilniaus gatvė”, “kibinai” ir t.t.

Nepaisydama, kad tai gali būti kažkas baisaus, aš leidausi

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Architektai dr. Martynas Purvinas ir Marija Purvinienė 1997 m. “Liaudies kultūroje” paskelbė straipsnį “Materialios šventumo apraiškos”. Rašo, kad tas apraiškas protestantiškame Klaipėdos krašte, esančiame šalia katalikiškos Žemaitijos, nėra lengva atskirti. Liuteronys paprastai atsiskaido šviesiai šventumo apraiškų ir siekia, kad tikintieji daugiau telktųsi į Šv. Rašto studijas. Išlikęs įdomus klaipėdiečių pamokymas: “Jei tik turi kiek laisvo laiko, reiki Bibliją skaityti”. XIX š. buvo įdomus įsigalėjęs puristinis pokrypis - vietoj liaudies dainų pradėta giesmes giedoti, atsisakyti dainų bei pasilinksminimų. Atsirado vadinamieji surinkimų namai. Šiandien jie vertinami kaip medžiaginė to krašto dvasinės kultūros apraiška. Tačiau tokie sakraliniai objektai sovietmečiu buvo uoliai naikinami. Išliko tik kapinės, kurių valdžia dar nenaukino. Jose gana gerai atsispindi Klaipėdos krašto etnis bei kultūrinis margumas. Antkapiuose matyti ne tik mažiųjų, vokiečių, bet ir austrų, mozūrų, olandų, prancūzų, skotų, kitų žmonių iš Skandinavijos pavardės. Nei ateivija į šį kraštą, nei Vokietijos imperijos valdymas nepajėgė išstumti čia buvusių lietuvininkų senosios pasaulėjautos žymių. Visų tikybinių grupių vienoda pagarba kapinėms padėjo per ilgus metus išlikti “gyviems” liudininkams, kalbantiems apie senąją kultūrą bei tautinį paveldą.

Muz. Stasys Domarkas, Klaipėdos muzikinio teatro vadovas, talkinamas kitų, surengė muzikos festivalį “Muzikinis rugpjūtis pajūryje”, tuo pagyvindamas muzikinį gyvenimą vasaros metu. Buvo pasirinkta įvairių laikotarpių prancūzų muzika. Renginiai vyko Klaipėdoje, Palangoje, Nidoje ir Juodkrantėje. Festivalyje dalyvavo Lietuvos simfoninis orkestras su vyr. dirigentu St. Domarku, Lietuvos kamerinis orkestras, vad. S. Sondeckio, ir Kauno muzikinio teatro trupė, atlikusi Ch. Gounod operą “Faustą”. Klaipėdiečiai pasirodė su baletu triptiku, G. Bizet opera “Carmen” ir A. Honeggerio oratorija “Jean d'Arc”. Festivalio pabaigtuvės vyko Klaipėdos Jono kalnelyje, kur koncertavo Lietuvos teatrų solistai. Festivaliui vadovavęs muz. St. Domarkas pareiškė, kad šiuo renginiu buvo sudaryta proga atostogautojams pajūryje pasigėrėti ne vien tik pramogine muzika. Tikimasi, kad panašių renginių bus laukiama kiekvieną vasarą.

Artillerijos pulkininko Vinco Janulaičio [1898-1998] šimto metų gimimo sukaktis buvo paminėta Kaune, Karaininkų ramovėje 1998 m. rugsėjo 12 d. Ta proga buvo atspausdintas specialus sukaityvinis vokas su pulkininko nuotrauka ir įrašas: “Lietuvos kariuomenės kūrėjas savanoris, Vyčio kryžiaus, DLK Gedimino, Vytauto Didžiojo ir Švedijos Kardu ordinų kavalierius, artileristas - mokslininkas, Sibiro lagerių kankinys ir tremtinys”. Gautame apie jį pranešime sužinota, kad jis mirė Kaune, grįžęs iš tremties, buvo vedęs Eleną Navikaitę [1900 - 1980], išaugino keturis vaikus, kaip tik ir surengusius šį tėvo pagerbimą - akademiją. Tai dr. Birutė Jasulaitytė - Tamaševičienė, Vytautas Jasulaitis, buvęs Vilniaus meras ir parašęs knygą apie savo tėvą, ir Antanas Jasulaitis. Kita duklė Silvija Marija Jasulaitytė mirusi 1950 m. Po minėjimo buvo vaišės. Be kitų svarbių karinio gyvenimo darbų ir atliktų žygių, plk. V. Jasulaitis buvo ilgametis karo mokslo žurnalo “Mūsų žinynas” redakcijos narys, paskelbęs keliolika artilerijos mokslo straipsnių, išleido monografiją “Verdeno kautynės”, Aukštųjų karininkų Vytauto Didžiojo kursuose dėstė artilerijos mokslo šakas.

sugundoma jų paragaut. Negi galėjo būti kas romantiškesnio, aš pagalvojau, kaip sėdėti ežero pakrantėje, žvilgčiojant į pilį anapus ir kramsnoti paplotėlių atkeliavusių iš Bagdado, Krymo, Rusijos imperatorienės globojamų, didžiųjų Lietuvos kunigaikščių samdomų, karaimų dėka. Karaimų damos pasijuokė iš mano įgeidžio. O kibinai buvo labai skanūs, nors faktiškai jie ne kažin kuo skyrėsi nuo mūsų kornvalio tešlainių su mėsos įdaru (pies).

(Bus daugiau)

JAV-bių lietuvių raštijos darbuotojai kasmet yra pagerbiami Amerikos lietuvių fondo skiriamomis premijomis rašytojui ir žurnalistui. Šiais metais Lietuvių rašytojų draugijos valdybos sudaryta premijai skirti komisija (pirm. Leonardas Andriekus, sekr. Paulius Jurkus ir narys Vytautas Volertas) rugsėjo 25 d. visais balsais 1997 metų grožinės literatūros premiją \$2,000 paskyrė žinomam rašytojui ir vertėjui dr. Alfonsui Šešplaukiui-Tyruoliui. Paskyrimo akte skaitome, kad premija paskirta “už jo viso amžiaus įvairią kūrybą ir didelį įnašą į lietuvių literatūrą”. Žurnalismo premijai skirti komisija (pirm. Juozas Žygas, nariai Aldona Šmulskienė ir Juozas Baužys, iš pareigos dalyvaujant ALB kultūros tarybos pirmininkei Marijai Remienei) š.m. spalio 15 d. posėdyje vienbalsiai nutarė premiją \$1,000 skirti Antanui Dundziliui, parinktam iš visuolios kandidatų. Premija bus įteikta lapkričio 28 d. Kvilande.

Adomo Mickevičiaus 200 metų gimimo sukakties paminėjimai jau vyksta įvairiose Lietuvos vietovėse. Eltos pranešimu, rugsėjo 26 d. sukaktis paminėta Burbiškio dvare, Radviliskio rajone ir Panevėžyje, Gabrielės Petkevičaitės-Bitės viešojoje bibliotekoje, kur buvo skaitoma poeto kūryba; režišierius R. Banionis rodė ištraukas iš kuriamo filmo apie A. Mickevičių. Buvo svečių iš Gudijos, Lenkijos ir Rusijos.

Apie Lietuvos kultūros ministerijos veiklą ir su ta veikla susijusius prezidento V. Adamkaus pasisakymus paminai ELTA (1998. X.7). Anot prezidento, nesanti aiški kultūros plėtros strategija ir pirmumai. Rūpestis kyla dėl kai kurių istorinių architektūros paminklų išsaugojimo ir atstatymo; neaiški provincijoje bibliotekų būklė; ministerija turėtų glaudžiau bendradarbiauti su visuomene. Prezidentas tai pareiškė žurnalistams po susitikimo su kultūros ministeriu Sauliumi Šalteniu.

Kun. Kazimieras Jaunius [1848 - 1908] buvo vienas pirmųjų Lietuvos kalbininkų. Kai kuriais savo lietuvių kalbos tyrinėjimo darbais jis padėjo pagrindus tolimesnei kalbotyrai. Nors ne visi jo teoriniai samprotavimai buvo teisingi, kaip teigia LE, vis dėlto jie skatino vėlesnius kalbininkus domėtis keliais klausimais ir juos spresti. Jo pradėtas lietuvių kalbos sisteminimo, tarmių studijų bei gramatikų kūrimo darbus tęsė kalbininkai Kazimieras Būga, Jonas Jablonskis ir kiti jaunesnieji kalbininkai. K. Jaunius “Lietuvių kalbos gramatika”, ilgai ir labai atidžiai ruošta, buvo išleista tik 1911m. Kun. K. Jaunius mokėsi Telšiuose, Kaune, Petraipio dvasinėje akademijoje, kurioje pasižymėjo kaip labai stiprus klasikinį kalbų studentas. Baigęs studijas, dėstė lietuvių ir lotynų kalbas Kauno kunigų seminarijoje. Mokėjo daug svetimų kalbų. Siemet Lietuvoje minima jo gimimo 150 metų sukaktis. Rašyta spaudoje straipsnių, o gegužės 15 d. Panevėžio muzikiniame teatre įvyko tai sukačiai skirta konferencija, kurioje kalbėjo mokytojai, profesoriai, jų tarpe ir prof. Zigmas Zinkevičius. Snk.

Vilniaus Šv. Mikalojaus šventovės šv. Karaliaus Liudviko skulptūra. Sidabru padengtas medis, veidas polichromija dažytas, XVI š. gotika. Lietuviams atgavus XX š. pradžioje Šv. Mikalojaus šventovę ir ją remontuojant ji buvo rasta pastogėje. Šiuo metu ji restauruota ir yra Lietuvos dailės muziejuje Vilniuje (Didžioji g-vė 4)

PRISIKĖLIMO PARAPLIOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: 416 532-3400 ir 532-3414
FAX: 416 532-4816
Anapilyje telefonas: 905 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 8.45 v.r. iki 12.45 v.p.p. ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

AKTYVAI per 58 milijonus dolerių

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 3.75%	Asmeninės paskolas nuo 7.75%
180-364 d. term. ind. 3.75%	
1 metų term. indėlius 4.00%	Sutarties paskolas nuo 7.75%
2 metų term. indėlius 4.10%	Nekiln. turto paskolas: Su nekeičiamu nuosimčiu
3 metų term. indėlius 4.20%	1 metų 6.10%
4 metų term. indėlius 4.25%	2 metų 6.20%
5 metų term. indėlius 4.50%	3 metų 6.30%
1 metų GIC-mėn. palūk. 3.75%	4 metų 6.35%
1 metų GIC-met. palūk. 4.25%	5 metų 6.40%
2 metų GIC-met. palūk. 4.35%	Su keičiamu nuosimčiu
3 metų GIC-met. palūk. 4.45%	1, 2, 3 metų 5.95%
4 metų GIC-met. palūk. 4.50%	
5 metų GIC-met. palūk. 4.75%	
RRSP, RRIF ir OHOSP 3.50%	
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 4.25%	
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 4.35%	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 4.45%	
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 4.50%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 4.75%	
Taupomąją sąskaitą 2.00%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 2.00%	
Kasd. pal. čekių sąsk. 2.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk. 2.75%	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgicūlus iki 75% įkainoto turto vertės (iki \$250,000). Parduodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

Kiti patarnavimai "INTERAC-PLUS" kortelė
Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

čiam kandidatui, buvusiam min. pirmininkui Joe Clark. Tarp kitko, Joe Clark, nors dar ir "ne-vainikuotas", pasisakė prieš susivienijimą, nes jis tikisi, kad atgaivinti ir sustiprėję konservatoriai patys vieni galės laimėti rinkimus.

Aleksandras Nikitinas, buvęs Rusijos laivyno kapitonas, šiuo metu teismas Sankt Peterburgo teisme už "tėvynės išdavimą". Jis, jau turėdamas Kanados vizą (jo žmona ir dvi dukros gyvena Kanadoje), 1996 metais padėjo Norvegijos "Bellona Foundation" surinkti duomenis apie Rusijos šiaurės laivyno skandalingus saugumo pažeidimus tvarkant branduolinius reaktorių ir jų atmatas. Nikitinas buvo suimtas ir įkalintas 1996 metais, bet tarptautinis spaudimas iš Norvegijos, JAV ir Kanados padėjo jam tada išlaisvinti. Jis teigia nesąjoks žinpas, nes savo duomenis surinkęs iš visiemis viešai prieinamų dokumentų. Šiuo metu tas Bellonos pranešimas, oficialiai Rusijoje uždraustas, yra slapta platinamas Murmanskėje ir apylinkėse, kad gyventojai susipažintų su netinkamo branduolinių medžiagų sandėliavimo pavojais ir kaip nuo jų apsisaugoti. Gamtosaugininkai stropiai seka Nikitino teismo eigą, nes nuo jo rezultatų priklausys tolimesnės Rusijos branduolinių "nuodėmių" stebėjimas.

Imigrantų vaikai yra geriau prisitaikę gyvenime, negu Kanadoje gimę vaikai. StatsCan 23,000 vaikų apžūros rezultatai, analizuoti ir paskelbti specialaus imigracijos tyrimų centro, rodo, kad imigrantų vaikai, nors ir pergyvena sunkumus, pakliuvę į naują šalį, susidūrę su nauja kalba ir papročiais, geriau prisitaiko, negu vietiniai, nors žymiai didesnę jų dalis, net 30.7%, gyvena neturto sąlygose (t.y. 4 žmonių šeima 1996 metais uždirbanti žemiau \$32,238). Duomenys rodo, kad pasireiškę vaikų elgesio sutrikimai imigrantų tarpe siekia 6.7%, gi vietinių – 13.2%; jausminiai

Skautų veikla

"Rambyno" tunto įsakymuose spalio 4 d. patvirtinti vadovai: DLK Vytauto vilkių d-vės globėja j.s. E. Namikienė, draugininkas sl. D. Sonda ir psl. A. Janušonis; DLK Mindaugo draugininkas ps. R. Kalendra, pav. s.v. kandidatas M. Sungaila, globėjas v.s. fil. A. Dailydė; prityrusių sk. DLK Gedimino d-vės globėju ps.fil. A. Simonavičius ir pav. ps. P. Petrauskas; Romo Kalantos sk. vyčių d-ku sk. v.v.sl. E. Pečiulis; Herkaus Montės laivo vadu j.p.s. J. Birgiolas.

"Šatrijos" tunto įsakymuose joms pačioms prašant iš pareigų atleistas – vyr. vl. Gintarė Zita Naušėdienė ir vyr. sl. N. Slapšienė. Paskirtos: v.s.k.sl. D. Bekerienė-Batūraitė, pav. v.s.l. A. Karasiejūtė, vyr. sk.-čių programos vedėja ps. A. Pužerytė. F.M.

Hamiltono skautininkių sueiga įvyko spalio mėn. 14 d. v.s. A. (Tonės) Vilimienės namuose. Ne visos galėjo dalyvauti, bet dešimt iš mūsų sueigame ir nutarėme įsteigti Hamiltono skautininkių būrelį. Šiai pirmajai sueigai vadovavo v.s. T. Vilimienė, dabartinė būrelio vadovė. Nutarėme rinktis kas du mėnesius. Esame numatę susitikimus su-eigoje vykdyti įvairius pokalbius, taip pat pagal reikala pagelbėti tuntu jo veikloje. Prisiminėme prieš 16 metų mirusią Tonės seserį Alę Tamašauskaitę-Pakalnišienę. Buvo uždegta žvakutė, ir Tonė paskaitė savo pačios sukurta sesers prisiminimų eilėraštį. Kita sueiga saukiama gruodžio mėnesį pas v.s. Reginą Bagdonienę. Laikas bus praneštas. Reg.B.

("emotional") sutrikimai, imigrantų – 5.3%, vietinių – 9.1%; perdėtas veiklumas ("hyperactivity"), imigrantų – 3.8%, vietinių – 10.8%. Aiškinama, jog tokie rezultatai pasiekiami todėl, kad imigrantų šeimos priima neturtą kaip natūralią pirmą pakopą į naują gyvenimą, tuo tarpu vietiniams, Kanadoje gimusiems, vaikams neturtas nėra natūrali išsivystymo stadija ir juos baugina bei pykdo. Prisimenant lietuvių pirmuosius žingsnius penktam dešimtmetyje Kanadoje, vaikų prisitaikymo rezultatai tada gal buvo dar geresni, negu šiandieninių imigrantų.

Kanados valstybinio banko direktorius Gordon Thiessen šiomis dienomis liudijo parlamento Finansų komitete apie bankų siūlyto susijungimo galimus padarinius. Keturi iš penkių didžiųjų Kanados bankų jau senokai paskelbė norį susijungti į du: "Bank of Montreal" su "Royal Bank" ir "Canadian Imperial Bank Of Commerce" su "Toronto Dominion", bet jie vis dar laukia federacinės valdžios sutikimo. G. Thiessen nuomone bankų susijungimas nėra pageidautinas, nes sumažėtų konkurencija ir labai dideliems bankams nebūtų galima leisti bankrotuoti – valdžia būtų priversta juos tokiu atveju "gelbėti" mokesčių mokėtojų pinigais. Bet jei jiems būtų leista susijungti, valdžia turėtų praplėsti kredito unijų veiklos ribas ir leisti privatiems ir užsienio bankams laisviau veikti Kanadoje ir tuo būdu išlaikyti sveiką konkurenciją.

"National Post", naujojo Kanados dienraščio pirmasis numeris buvo išskilmingai pristatytas spalio 27 dieną visuomenei pusės milijono tiražu. Žiniasklaidos magnatas Conrad Black ta proga užsakė pirmajam laikraščio laidai specialius reportažus, Toronto praeiviai buvo linksmunami dūdų orkestro muzika ir nemokamai dalinamomis dienraščio kopijomis. Šis naujasis laikraštis turėtų konkuruoti visoje Kanadoje su jau seniai įsitiprinusiu "The Globe and Mail", o Toronto su populiariuoju "The Toronto Star", bet jau jo antrasis numeris buvo panašesnis į "Financial Post", kurį neseniai tas pats C. Black nupirko ir uždarė. G.K.

La Salle futbolo komanda, 8-11 metų amžiaus grupėje laimėjusi pirmą vietą Montreale rajono varžybose. Komandoje dalyvauja šie trys lietuviai – Paulius Mickus, treneris Henrikas Lavinskas ir Jokūbas Lavinskas
Nuotr. A. J. Mickaus

Astra Travel & Services Inc.

1600 Bloor St. W., Toronto, (priešais Lietuvių Namus) vakarus
Ontario, Canada, M6P 1A7

LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA SIŪLO:

- * Keliones į Lietuvą * Keliones į šilto krašto * Draudą *
- * Bilietus atvykstantiems iš Lietuvos (pristatymai į namus per vieną parą) *
- * Dokumentų vertimą į lietuvių sutvarkymą ir išsiuntimą *
- * Dideles nuolaidas dažnai keliaujantiems *
- * Sąžiningą, rūpestingą patarnavimą ir žemas kainas *

Kreipkitės visomis darbo dienomis

TEL: 416 538-1748 FAX: 416 538-4390

DABAR SU LIETUVA KAINA ILGAU

\$ .48

SKAMBINKITE Į LIETUVĄ PER TELEGRUPĄ!

TIK \$0.48 UŽ MINUTĘ

ATLANTIC EXPRESS CORP.

ATSTOVAI KALBA LIETUVIŠKAI

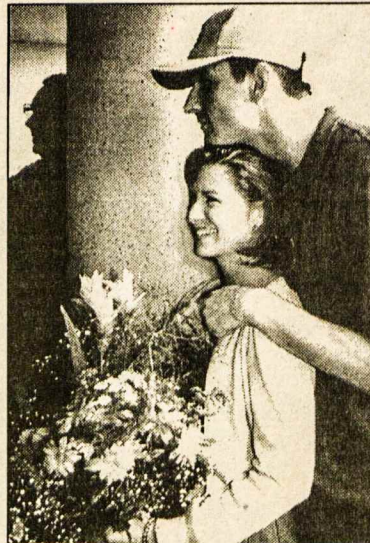
888-615-2148

TELEGROUP

ATLANTIC Express Corp.
IGALIJOTOS TELEGRUP
ATSTOVAS

Sportas

Lietuvos krepšinio rinktinės kapitonas ARTŪRAS KARNIŠOVAS su žmona, grįžęs iš Pasaulio krepšinio pirmenybių Atėnuose, kur Lietuva iškovojo septintą vietą

Jaunučių žaidynės

Š. Amerikos lietuvių jaunučių metinės krepšinio žaidynės įvyks 1999 m. gegužės 1-2 d.d., Klivlande, Ohio. Rengia Klivlando LSK "Žaibas". Dalyvių amžius nuo 7 iki 16 metų imtinai. Dalyvaus apie 50 komandų. Dėl informacijos kreiptis į Vidą Tatarūną, tel. 440 209-0440 ar į Algirdą Bielskį 216 486-0889.

ŠALFAS-gos krepšinio komitetas Klivlando LSK "Žaibas"

Pagerbtas sportininko atminimas

Žymiajam Lietuvos sportininkui a.a. kpt. Jonui Vabalui š.m. spalio 21 d. būtų sukakę 90 metų. Kaip praneša ELTA, tą dieną Vilniaus Saltonių parkinėje Lietuvos sporto vadovai pagerbė šio sporto veterano atminimą. Kūno kultūros ir sporto departamento gen. direktoriaus pavaduotojas Alg. Raslanas pareiškė, kad J. Vabalas visam laikui liks vienintelis šalies sportininkas, pasiekęs aukštų rezultatų net dešimtyje sporto šakų, septynis kartus pagerino Lietuvos rekordus, 12 kartų tapo čempionu įvairiose šuolių varžybose. Velionis sportininkas yra parašęs knygą "Jaunuolio fizinis rengimas".

Gimęs 1908.X.28 Daugėlaičių kaime, Kybartų valsč. Baigęs karo mokyklą 1930 m., tarnavo DLK Kęstučio 5-jame pėstininkų pulke. Kaip stipendininkas studijavo Belgijoje karinius fizinio lavinimo mokslus, dėstė karo mokykloje, vėliau paskirtas kariuomenės fizinio lavinimo instruktoriumi. 1941 m. išvežtas į Sibirą. Grįžęs iš tremties mirė 1978 m. ***

"Aušros" sporto klubo krepšinio treniruotės jau prasidėjo. Dalyvauja apie 90 sportininkų. Jei kas norėtų įstoti į klubą, prašom skambinti Rūtai Jaglowitz tel. 622-9919 arba Ritai Grybienei tel. 234-5482.

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS PARAMA

AKTYVAI per 110 milijonų dolerių

MOKA:

3.75% už 30-89 dienų term. indėlius
3.75% už 90-179 dienų term. indėlius
3.75% už 180-364 dienų term. indėlius
4.00% už 1 m. term. indėlius
4.10% už 2 m. term. indėlius
4.20% už 3 m. term. indėlius
4.25% už 4 m. term. indėlius
4.50% už 5 m. term. indėlius
3.75% už 1 m. GIC mėn. palūk.
4.25% už 1 m. GIC invest. pažym.
4.35% už 2 m. GIC invest. pažym.
4.45% už 3 m. GIC invest. pažym.
4.50% už 4 m. GIC invest. pažym.
4.75% už 5 m. GIC invest. pažym.
3.50% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)

4.25% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
4.35% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
4.45% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
4.50% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.
4.75% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.
3.50% už OHOSP (variable rate)
2.00% už taupymo sąsk. (gyv.draudą)
2.00% kasd. pal. čekių sąsk.
4.25% už JAV dol. 1 m. GIC
2.75% už JAV dol. kasd.pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo.....7.75%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu (fixed rate)
1 metų.....6.10%
2 metų.....6.20%
3 metų.....6.30%
4 metų.....6.35%
5 metų.....6.40%

su keičiamu nuosimčiu.....5.95%

Duodame:

- asmenines paskolas iki \$250,000;
- mortgicūlus iki 95% įkainoto turto;
- riboto kredito paskolas (Line of Credit) ir - komercinius mortgicūlus

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje

Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki \$2,000.
Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionių čekių (traveler's cheques) patarnavimas.
Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų.
Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire transfer) į Lietuvą ir kitus kraštus.

KASOS VALANDOS

- Pirm., antr., ir trečiad. nuo 9 v.r. – 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. – 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r. – 1 v.p.p.

SKYRIAI:

Lietuvių Namuose – 1573 Bloor St. W., Toronto ON M6P 1A6
Telefonas: 416 532-1149
Etobicoke – 2975 Bloor St. W., Toronto ON M8X 1C8
Telefonas: 416 207-9239

LEDAS REFRIGERATION AIR CONDITIONING AND HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrinės šildymo ir A/C sistemos
- Skalavimo mašinas, džiovintuvus
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Indų plovimo mašinas, viryklas
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui

tel. 416 370-3539 arba 905 502-9614

(Nemokamai atvažiuoju į kainoti)

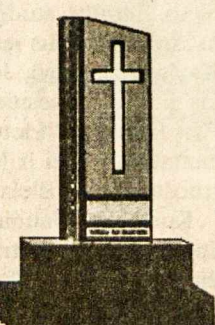
BVL ELECTRICAL ENGINEERING

Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

- ELEKTROS INSTALICIJAS
- VĖSINIMO SISTEMAS
- ŠALDYTUVUS
- SKALBIMO MAŠINAS
- ELEKTRINES PLYTELES
- DŽIOVINTUVUS
- KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti Vytiui tel. 200-8960 arba 236-9071, Toronto.
Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

ROCK OF EUROPE INC.

GRANITO PAMINKLAI, BRONZOS LENTOS

AUKŠTOS KOKYBĖS DARBAS
GERIAUSIOS RŪŠIES GRANITAS
PROFESIONALUS PATARNAVIMAS
RAŠTIŠKA GARANTIJA

(416) 232-1250

83 SIX POINT ROAD
(Į PIETUS NUO BLOOR, NETOLI ISLINGTON)
TORONTO, ON M8Z 2X3

ROYAL LEPAGE

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti

Lina Kuliavienė

2320 Bloor Street West

Toronto, Ontario M6S 1P2

Tel. 416 762-8255 FAX 416 762-8853

BLOOR-DOVERCOURT atskiras kamb. \$279,000.
BLOOR-PARKSIDE 2 mieg. "Condo" \$195,000.
INDIAN RD./HIGH PARK atskiras kamb. atskiras \$270,000.
PARKLAWN-QUEENSWAY 2 miegamųjų "bungalow" \$199,000.
Prašau skambinti

TEODORUI STANULIUI, B.A.

Associate Broker

Tel. 416 769-1616; namų 416 231-4937;

nešiojamas 416 879-4937; faksas 416 769-1524.

RE/MAX WEST REALTY Inc., 1678 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A9, 100 metrų į rytus nuo Toronto pensininkų klubo "Vilnius Manor".

NEMOKAMAS namų įvertinimas

Queen Travel International Ltd. ALGIS MEDELIS

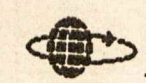
133 Roncesvalles Ave., TORONTO, Ont. M6R 2L2 Tel. 416 531-4800

KELIONĖS Į VISUS KRAŠTUS VISOMIS ORO LINIJOMIS!

Į LIETUVĄ KELIONES paruošiu ne tik iš Toronto, bet ir iš kitų, kad ir tolimiausių Kanados vietovių. Geriausias kainos šiuo metu yra skrendant AIR CANADA ir LIETUVOS AVIALINIJOS bendrai sudarytomis trasomis per Paryžių, Londoną arba Frankfurtą.

Pas mane atvažiuoti nėra būtina – keliones sutvarkau paskambinus telefonu. Bilietus pristatau EXPRESS paštą. Asmeniškai su manimi susitikti QUEEN TRAVEL įstaigoje galite trečiadieniais tarp 11 v.r. ir 5 v.v. arba kitu Jums tinkamu laiku, iš anksto susitarus. Reikalui esant atvažiuoju į jūsų namus.

ALGIS MEDELIS

MEDELIS CONSULTING

45 Forest Heights Str., Whitby, Ont. L1R 1T7

Tel. 1-905-666-9086 FAX 1-905-666-9183

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atliekiamos Jūsų gimines iš Lietuvos, arba Jums skrendant į Lietuvą. Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienį. PER 7 DARBŲ DIENAS JŪSŲ GIMINĖMS LIETUVIŲ TIESIAI Į RANKAS PERDUODAM AMERIKIETIŠKUS DOLERIUS. G A R A N T U O T A !

Čikagos lietuvių vaizdai ir vargai

EDVARDAS ŠULAITIS

Čikagos lietuviai trečiadienio popietėmis gausiai atsilanko vis judėjusiam Marquette Parke esančioje "Seklyčioje" ir čia pasiklauso paskaitų, pranešimų ar pramoginio pobūdžio programų, filmų demonstravimo, dainų popiečių, koncertelių ir pan.

Su prezidentine

Spalio 7 d. popietėje čia susirinko daug vyresniojo amžiaus tautiečių, nes buvo skelbta, kad čia atsilankys jau ilgesnį laiką Čikagos pašonėje viešinti Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus žmona Alma. Beje, "Seklyčia" yra ir jau senokai įsteigto "Almos fondo" būstinė, į kurią, pagal tą trečiadienį padarytą jo vedėjos Birutės Jasaitienės pranešimą, jau įnešta arti \$50,000.

Todėl ir prezidentienės pranešime bei klausimuose po jo daug buvo kalbama apie šį fondą ir apie jos sumanymą padėti Lietuvos kaimo vaikams. Ji šį darbą šiuo metu vykdo talkinama dviejų sekretorių, kurios perskaito ir nelaimę patekusiuoju laiškus, atsako į juos ir kokiu nors būdu pagelbsti. Ateityje Alma Adamkienė tikisi šią veiklą išplėsti, jeigu tik atsiras daugiau lėšų bei galimybių.

Viešnia atsitvėrė ir pavyzdžius padėkos lėšų, kuriuos gaus visi "Almos fondai" aukojusieji tautiečiai. Ji dėkojo visiems jau parėmusiems savo aukomis, tikėdama, kad ateityje šios aukos nesusustos, nes paramos prašančiųjų ir jos reikalingų yra daug.

Šioje popietėje netikėtai dalyvavo ir Lietuvos partizanų

dainos vieneto "Girių aid" dainininkai, sugrįžę iš koncertų Kanadoje ir pasirodę koncertams Lemonte bei Čikagos jaunimo centre. Jie visus "Seklyčios" lankytojus pradžiugino trimis skambiomis dainomis. O daugiau jų "Seklyčioje" buvo sudainuota spalio 14 d. popietėje įvykusiame "Girių aid" pasirodyme.

Nauji veidai

Jeigu trečiadienio popietėmis tautiečiai renkasi Čikagos Marquette parko lietuvių telkinyje esančioje "Seklyčioje", tai sekmadieniais po lietuviškų Mišų Šv. Antano parapijos šventovėje jie sueina į parapijos buvusios mokyklos patalpas kavutei ir pokalbiams.

Tie, kurie dalyvavo spalio 4 d. Mišiose Šv. Antano par. šventovėje Cicero mieste, čia nebeatė nuolatinio pamaldų laikytojo – kun. dr. Kęstučio Trimako. Jis, kaip ir kiekvieną rudens, semestru išvyko dėstyti į Kauno tarpdioccezinę kunigų seminariją ir Vytauto Didžiojo universitetą. Tą sekmadienį išvykusį pavadavo uždarytosios Šv. Kazimiero parapijos Gary, Indianoje, buvęs klebonas prel. Ignas Urbonas, kuris dabar gyvena Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijoje Lemonte.

Prel. Urbonas, besibaigiant Mišioms susirinkusiems papasakojo, kad jis pirmą kartą šioje šventovėje Mišias atnašavo 1939-aisiais, kai Amerikon buvo atvykęs į katalikiškojo jaunimo konferenciją ir dėl pablogėjusios politinės padėties Europoje negalėjo grįžti į tėvynę.

To sekmadienio kavutės metu susirinkimo vedėjas visuo-

menininkas dr. Petras Kislielių susirinkusiems pristatė svečią iš Telšių, tik ką baigusį medicinos studijas – dr. Tomą Gudauską, kuris pagal studentų programą, tris mėnesius praleido Rhode Island valstijoje, o dabar dar kurį laiką viešės Cicero mieste. Jis papasakojo apie save, apie medicinos studijas, mokslo lygį Lietuvoje ir Amerikoje.

Dr. T. Gudauskas yra sūnus dr. Antano Gudaičio iš Telšių, kuris prieš maždaug penkerius metus irgi lankėsi šiame mieste.

Griaunamas bankelio pastatas

Cicero lietuviai labai išgyvena matydami griaunamą pastatą St. Anthony banko, kuris vadinasi "St. Anthony Savings and Loan Association" (lietuviams buvo žinoma kaip "Šv. Antano skolinimo ir taupymo bendrovė" arba trumpai – "bankelis").

Ši bendrovė lietuvių buvo įsteigta 1922 m. spalio 19 d., taigi prieš 76 metus. Išlikusiose dokumentuose skaitome, kad pirmuoju vedėju buvo F. Strelčiūnas, vėliau tas pareigas perėmė J. Mockus, po jo – J. Mozzeris. 1939 m. į šią poziciją pateko J. Grybauskas, kuris joje ilgiausiai išbuvo. Jį čia rado 1949 m. pradėję atvažiuoti naujieji ateiviai iš Vokietijos.

Ši lietuvių finansinė institucija buvo labai stipri, nes vien tik tūkstantinė naujųjų ateivių čia pinigų laikė ar ėmė paskolas namams pirkti. Joje dirbo ir nemažai lietuvių tarnautojų. Mirus J. Grybauskui, reikalai pakrypo į blogą pusę. Iki to laiko bendrovė plačiai rėmė aukomis ir lietuvišką veiklą.

Ne vien tik J. Grybausko mirtis, bet ir lietuvių mažėjimas šioje apylinkėje turėjo neigiamos įtakos. Į lietuvių apgyventą rajoną, vietoje mirusiųjų ar kitur išsikėlusiu mūsų tautiečių, atsikraustė meksikiečiai, jau dabar sudarantieji daugumą tautiečiųjų.

Naujuosius "bankelio" rūmus buvo nutarta statyti toliau nuo lietuvių telkinio didelėje Cermak gatvėje. Į naujas patalpas "bankelis" jau persikraustė praėjusių metų pabaigoje. O senųjų namų pirkėjai, šį dar gražų dviejų aukštų didoką pastatą, nusprendė nugriauti ir pastatyti gyvenamuosius butus. Todėl visai šalia Šv. Antano parapijos buvusios mokyklos pastato ir šventovės stovėjusieji "bankelio" rūmai jau nušluojami nuo žemės paviršiaus. Kartu su jais pranyksta ir senųjų ateivių įsteigta ir ilgas metus mūsų tautiečių išlaikytą finansinę instituciją. Tai liūdnas ir graudus vaizdas, ypač tiems, kurie čia gyvena jau beveik pusimtį metų.

Nepaskendęs jūroje

1994 m. rugsėjo 28 d. Baltijos jūroje įvyko viena didžiausių šio šimtmečio nelaimių – nuskendo didžiulis laivas, vadinamas "Estonia" keltu. Šios baimės nelaimės metu žuvo apie 900 žmonių ir tik 137-iems pavyko išsigelbėti iš mirties narų. Jų tarpe buvo ir vienintelis laimingasis lietuvis (iš keturių plaukusiųjų) – Artūras Tamašauskas.

Šį po laimingą žvaigždę gimusių mūsų tautiečių teko sutikti Čikagoje per jo 33-jį gimtadienį. Jam pavyko ne tik išsigelbėti, bet ir gauti "žaliąją kortelę" per jų metinę loteriją prieš dvejus metus. Sutvarkius formalumus, Artūras kartu su žmona Indre ir ketverių su puse metų dukrele Kotryna prieš pusmetį galėjo atvykti Čikagon ir čia pastoviai įsikurti.

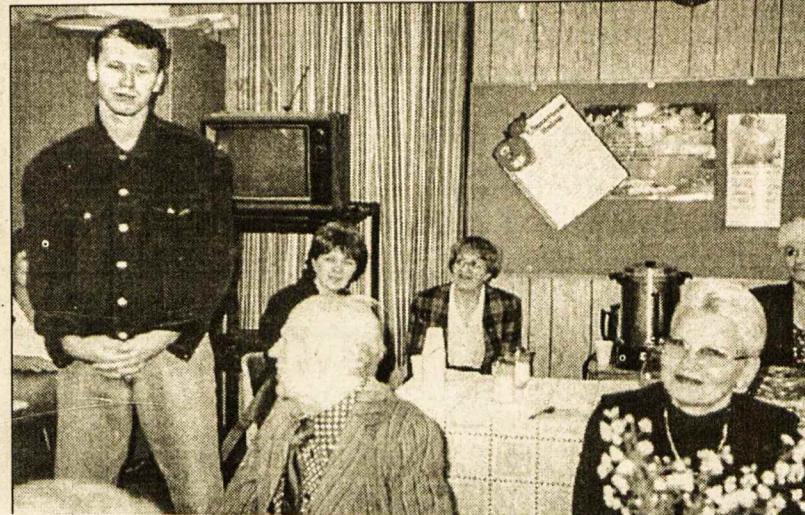
Šių naujų ateivių čia niekas nelaukė, viską reikėjo pradėti patiemis iš naujo. Gerai, kad už nelaimę iš "Estonia" savininkų gavo kompensaciją, tai galėjo nusipirkti kelionės bilietus ir dar šiek tiek liko įsikūrimo pradžiai naujame krašte.

Nemokėdamas anglų kalbos, Artūras išdarbino pas lietuvių mažoje statybos bendrovėje, kur nedaug uždirba. Dabar jis mokosi vairuoti sunkvežimius ir naujame darbe gaus jau daugiau pinigų. Taip pat kartu su žmona pradėjo lankyti ir anglų kalbos kursus, nes jos čia ateityje labai reikės.

Naujam Čikagos gyventojui dar dažnai atmintin grįžta klaidūs to "Estonia" keldo skendimo vaizdai, kurie jam primena neseniai filme matytą "Titaniko" tragediją. Skirtumas tik tas, jog jo laivas nuskendo tuoj pat, o "Titaniko" nugrimzdimas į gelmes užtruko ilgiau.

Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus žmona Alma Čikagos "Seklyčioje" lankytojų tarpe spalio 7 dienos popietėje. Ji čia klausosi "Girių aid" dainininkų iš Lietuvos dainų
Nuotr. Ed. Šulaičio

Dr. TOMAS GUDAUSKAS kalba Cicero lietuviams spalio 4, sekmadienį kavutės metu. Jis yra atvykęs iš Lietuvos pastudijuoti ir paviešėti Amerikoje
Nuotr. Ed. Šulaičio

Nuosavybė laužia ledus

Reikalai jau pajudėjo ir Kaune. Ilgas ir sudėtingas procesas

ANTANINA GARMUTĖ

Regis, okupacinis įšalas baigia išgaruoti. Gal netrukus pasijusime kaip tikri europiečiai? Ne vien tik žodžiais, bet ir teisėmis – valstybingumą atstačiusioje savo šalyje. Juk esame optimistai.

Labai apsidžiaugiau pakviesta į miesto savivaldybę. "Nuosavybės teisių atstatymo klausimu" – pasakė mandagi ir korektiška valdininkė. "Jūs eilė priešo", – pridūrė. Ir paaiškino, kokius dar dokumentus turėčiau pristatyti, nes per pastarąjį, nepriklausomybės laikotarpį daugelis duomenų galėjo pasikeisti.

– Gaukite pažymą iš inventarizacijos biuro – koks ten dabar yra turtas. Už pažymą sumokėsite, nes savivaldybė pinigų neturi, o jūs – suinteresuotas asmuo. Dar pažymą iš butų valdybos. Kaip galint greičiau. Sėkmės!

Leidasi bėgte po tas įstaigas. Bet pasirodė, kad reikės ne dienos ir ne dviejų. Kažin, ar mėnesio užteks. Aukštų laiptų postūkyje sutikau tokią pat reikalais besirūpinančią pažįstamą E. N. Ji dūšaudama lingavo galva:

– Nežinau, ar vėl negausiu infarkto. Jaučiuosi lyg būčiau kokia nusikaltėlė. Siuntinėja nuo Ainošaus pas Kaipošius. Maldauk ir maldauk – žmogus nuo kitų malonės priklausai. Neturiu kuo mokėti – teks vaistų atsiskaityti! Ir netikiu, kad tą nuosavybę grąžins...

Paguodžiau bičiulę, kad ir aš nelabai tikiu. Bet reikalai išties pajudėjo. Už gautą pažymą sumokėjau 78 litus. Tik paaiškėjo, kad pagal ją man galės grąžinti ne visą, o apkarpytą nuosavybę. Namą – taip, bet be ūkinio pastato – sandėliukų, rūsio ir gyvenamos (sargo) patalpos (15 m²), kurie visi kartu buvo nacionalizuoti 1940 m. ir apie ką liudija archyvinė nacionalizavimas.

Grupė tautiečių iš Lietuvos š.m. rugsėjo viduryje lankėsi Kanadoje kredito unijų reikalais. Iš k.: seimo narė ir biudžeto bei finansų komiteto pirm. ELYVRA KUNEVIČIENĖ, Kredito unijų projekto (Kaune) direktorius RAMŪNAS STANKEVIČIUS, Montrealio lietuvių k. u. "Litas" vedėjas BRUNO BULOTA, Biudžeto ir finansų k-to patarėjas GEDIMINAS MORKŪNAS, Lietuvos kredito unijų asociacijos pirm. bei Panevėžio ūkininkų k.u. steigėjas bei pirm. KAZIMIERAS PETRAITIS ir Lietuvos banko finansinių institucijų priežiūros skyriaus direktorius KAZIMIERAS RAMONAS
Nuotr. R. Piečaitienės

JUOZAS (JOSEPH) NORKUS

Re/max West įstaigoje
ilgiausiai dirbantis agentas

- ♦ 25 metai namų remonto patyrimas ♦ Daugiau kaip 12 metų pardavimo-pirkimo patyrimas ♦ Namų nuomojimų ir nuomininkų reikalų specialistas.

RE/MAX West Realty Inc.

1678 Bloor St.W., Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu įstaigos tel.
416 769-1616, namų – 416 769-3577

Nemokamas namų įvertinimas

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, D.S., D.D.S.

1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 Tel.: 905 271-7171

Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių Namus)

Tel.: 416 530-1070

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, D.D.S.
Dr. S. DUBICKAS, D.D.S.
Dr. O. ELVIKIS, D.D.S.
Dr. R. KARKA, D.D.S. M.S. Dip. Orth.
(Orthodontist)

Telefonas
2373 Bloor Street West 416 763-5677
(Prie Jane St.)

RUBY REAL ESTATE LTD.

27 John Street (2nd Floor),
Toronto (Weston), Ont. M9N 1J4

- ♦ MLS skelbimas
- ♦ Komisas 3½%
- ♦ Toronto Real Estate Board narys

Victor Rudinskas, Broker Tel.: 416 249-7829

Advokatas
VIKTORAS E. RUDINSKAS,
B.Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A., P.Eng.
Tel. 416 240-0594

27 John St., Second Floor
Weston, Ontario M9N 1J4
(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Lengvai pasiekiamas autobusu
nr. 79 (Scarlett Road) nuo
Runnymede požeminio stoties.

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS PACE, B.Sc., LL.B.
PACE, JOHNSON
5110 Dundas ST.W.
(tarp Islington ir Kipling gatvių)
Etobicoke, Ont. M9A 1C2
Tel. 416 236-3060
Fax 416 236-1809

CMD INSURANCE SERVICES INC.

Dėl visų rūšių draudimų, taip pat naujos automobilų ir namų draudimo bei jau apdraustų automobilų ir namų draudimo reikalais kreiptis į Rimą Drešerį: dėl visų komercinių draudimų – į Ričardą Drešerį.
1945 Dundas St. E., Suite 215, Mississauga, Ontario, L4X 2T8
Tel. 905 624-4866, 1-800-665-3406
FAX 905 624-8238

CMD Insurance Services Inc.

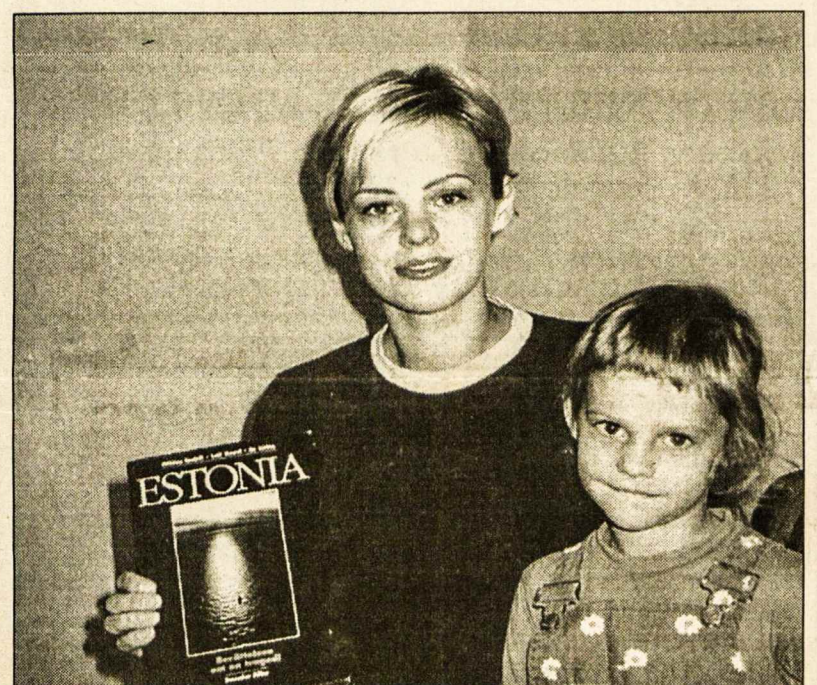
Nekilnojamas turtas. Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Rick Drešerį
Tel. 416 233-3334
DRESHER Real Estate Ltd.

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA-INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

"Estonia" keldo nelaimėje išsigelbėjusio mūsų tautiečio ARTŪRO TAMASŠAUSKO žmona INDRĖ laikanti knygą "Estonia" (išleista švedų kalba), kurioje kalbama apie šią siaubingą katastrofą. Šalia jos – dukrelė Kotryna
Nuotr. Ed. Šulaičio

SKAITYTOJAI PASISAKO

IEŠKO PAGALBININKŲ
Gautas laiškas iš misijonierių, dirbančių Honduras respublikoje, kur prof. K. Pakštas kadaise planavo steigti atsarginę kolonijinę Lietuvą. Ten dabar reikia savanorių pagalbininkų misijoms. RED.

"Vidurio Amerikos šalis Honduras yra vargingiausia šalis visoje I. P. Amerikoje. Tai reikiška, kad tiktai 1 iš 10 jaunuolių gali eiti aukščiau VI skyriaus. Ten yra tikrai vienas kunigas 45,000 katalikų, t.y. mažiausias kunigų skaičius pasaulyje. Kat. Bendrija labai vargana ekonomiška, stokoja darbuotojų. 90% gyventojų neturi ateities. Tie žmonės yra mūsų broliai ir seserys Kristuje. Jie kreipiasi į mus su savo materialiniais ir dvasiniais vargais. Nekreipti dėmesio į jų vargus reikėtų ignoruoti Kristaus kentėjimus dabar jo mažutėliuose.

Ten mes turime 4 našlaitynus, 3 bendrabučius-mokyklas vidurinių mokyklų mokiniams, 4 gimnazijas, dvi pradinės mokyklas, 3 bendrabučius studentams, 1 amatų mokyklą ir vieną įstaigą apleistom moterim bei jų vaikams. Reikia savanorių, galinčių pagelbėti mums įvairiais būdais. Prieš atvykstant nereikia mokėti ispanų kalbos. Savanoriai nėra jokio amžiaus apribojimo. Jie gali čia būti tiek laiko, kiek nori. (...)

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių Namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Tel. 416 532-7115
Susitarus priima
pacientus ir vakarais

KOMPIUTERIAI IR TECHNOLOGIJOS GRĖSMĖ

Idomu, kokių žurnalistinėse mokyklose studijavo "TŽ" Skaitytotoja, kad ji taip puikiai sugriebė žurnalisto ir politikų triuką – iš teksto išimti atskirus žodžius ar sakinius ir išgauti naują prasmę. "Be kompiuterių gyvenimas-tuštuma" – tai ne mano, o Gates ir kitų kompiuterių pramonininkų teigimai. Statistika apie kompiuterių vartojimą Amerikoje paimtos iš žurnalo: "Conservative Chronicle", "Time", "US World News" ir kt. Straipsnyje rašome, jog galima vergijos grėsmė ne iš kompiuterių, bet iš jėgų, kurios visas gyvenimo funkcijas įves į kompiuterių ir valdys jų kontrolę. Jau keleri metai rašoma Šveicarijos, Vokietijos, Amerikos ir kitų valstybių spaudoje. Apie kompiuterių grėsmę neseniai dviejuose puslapiuose rašė "Darbininkas" (1998 m. 24 nr.). Tik neseniai apie tai rodyta CNN televizijoje.

Baigdamas pridedu, kad informacija apie technologijos grėsmę ir jaunimo lietuviškos spaudos neskaitymą jokio ryšio neturi.

Henrikas Kudreikis,
Cambria, CA.

Knygų raišykla "SAMOGITA"
meniška įriša
knogas bei žurnalus
A. PLENYS
3333 Grassfire Cres., Mississauga,
Ont. L4Y 3J8. Tel. (905) 625-2412

TORONTO

Anapilio žinios

– Spalio 24, šeštadienį, parikštystas Almano ir Emma (Krabacz) Balsų sūnus Andrius-Jokūbas-Steponas. Taipgi tą dieną parikštystas Valterio ir Loretos (Trumpickaitės) Dauginių sūnus Andrius-Saulius-Kęstutis.

– Lapkričio 6 yra pirmasis mėnesio penktadienis. Tą dieną 7 v.v. bus Mišios, o po Mišių – Šventoji valanda prie išstatyto Švenčiausiojo.

– Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje, pradedant ateinančiu sekmadieniu, per ištisą žiemą Mišios sekmadieniais bus 3 val. po pietų.

– Delhi Šv. Kazimiero šventovėje Mišios sekmadieniais toliau laikomos įprasta tvarka – 3 val. po pietų.

– Parapijoje gauta 20 lapkričio ir gruodžio mėnesiams skirtų masyvų knygelė „Žodis tarp mūsų“. Knygelės kaina – \$4. Knygelės parapijos salėje platina A. Augaitienė.

– KLK moterų draugijos skyriaus susirinkimas bus lapkričio 8, sekmadienį, 12.15 val. Anapilio parodų salėje. Centro valdybos pirmininkė A. Sungailienė kalbės apie draugijos pagalbą Lietuvai. Narės ir svečiai kviečiami dalyvauti.

– Šv. Kazimiero kolegija Romoje, išleidusi daugybę lietuvių knygų, besidaryjančių išveivijos, dabar yra perėjusi tiesioginė Lietuvos vyskupų žinion kartu su visais išveivijos lietuvių sutelktais fondais, iš kurių iki šiol buvo išlaikomi pasiryžę lietuvių tarpe darbuotis išveivijos klierikai. Dabar kolegija su savo fondais remia tik iš Lietuvos atvykusius klierikų bei kunigų studijas. Todėl savo parapijoje esame įsteigę „Išveivijos lietuvių klierikų studijų fondą“, kad galėtume paremti išveivijos lietuvių klierikus, pasiryžusius darbuotis mūsų tarpe. Prašome aukas tam reikalui aukoti mūsų parapijos vardu nurodant, kad tai „Išveivijos lietuvių klierikų studijų fondas“.

– Mišios lapkričio 8, sekmadienį: Lietuvos kankinių šventovėje 9.30 v.r. už Paulionių ir Klierikų mirusius; 11 v.r. už parapiją; Vasagos Gerojo Ganytojo šventovėje 3v.p.p. už Jonaičių, Jokubaičių ir Skaisgirių mirusius; Delhi Šv. Kazimiero šventovėje 3 v.p.p. už a.a. Feliksą Gurklį.

Išganytojo parapijos žinios

– Pamaldos šį sekmadienį 9.45 v. ryto. Pamaldų metu vyks Sekmadienio mokykla mūsų vaikams. „Leiskite mažutėliams ir nedrauskiu jiems ateiti pas mane, nes tokį jų dangaus karalystę“ (Mato 19, 14).

– Parapijos tarybos posėdis įvyks lapkričio 10 dieną Alfredo Mikšienės bute.

Maironio mokyklos žinios

– Praeitą šeštadienį, spalio 31 mokykloje sėkmingai pasidžiaugta „Halloween“ diena. Į mokyklą prisirinko „raganų“, „kareivių“, „grazuolių“ ir kitokių.

– Tėvų komitetas posėdžiavo ir buvo aptarta visa metinė veikla.

– Mokyklos kanklininkės vyks ta koncertuoti į Montrealį lapkr. 14-15 d.d.

– Lapkričio 21 d. mokyklos patalpose įvyks metinės tėvų susirinkimas. Visi tėvai, arba bent vienas, yra kviečiami dalyvauti šiame metiniame susirinkime.

– Lapkričio 28 d. Maironio mokykloje pamokų nebus.

– Gruodžio 12 d. mūsų mokyklos patalpose įvyks metinė Eglutė.

– Maironio mokyklos metiniam leidiniui yra pasirinkta tema „2000 metai – kas mūsų laukia?“.

– Kauno arkivyskupijos „Vaičių dienos centrams“ \$100 aukoko M. A. Empakeriai (a.a. Michailinos ir Alfonso Dausų atminimui).

● Pasak Cornell universiteto prof. H. S. Osgood, apie 30% amerikiečių miršta dėl persivalgymo.

Vyskupas P. BALTAKIS, OFM, pirmasis prakasa žemę naujoje vietoje, kur bus statoma Toronto Prisikėlimo parapijos šventovė Ntr. R. Puterio

Prisikėlimo parapijos žinios

– Šis penktadienis, lapkr. 6 yra mėnesio pirmasis. Pirmasis mėnesio penktadieniais 7 v.v. vyksta Šventoji valanda ir Mišios. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose ir prieglaudose iš anksto susitarus.

– Pirmą mėnesio šeštadienį 10.30 v.r. Gvyjo rožinio draugijos nariai renkasi Rožinio maldai ir Mišiom.

– „Atgaivink“ programos penktosios savaitės tema yra „Dievas kviečia mus bendrauti su artimu“. Visi, kurie nedalyvauja tikėjimo pasidalinimo būreliuose, yra kviečiami maldoje bendrauti su būrelių dalyviais ir sekti programos eiga bei savaitines temas privačiai.

– Registracija į uždaras rekolekcijas moterims ir vyrams „Queen of Apostles“ vienuolyno patalpose, gruodžio 4-6 d.d. vyksta parapijos raštinėje ar pas dr. O. Gustainienę 416 239-7397. Rekolekcijoms vadovaus kun. Julius Sasnauskas, OFM.

– Praeitą sekmadienį, lapkr. 1 per 10.15 v. Mišias fleita grojo Linda Fowle.

– „Žodis tarp mūsų“ knygtės lietuvių kalba lapkričio ir gruodžio mėnesiams yra padėtos šventovės prieangyje. Kaina \$4.

– KLK moterų dr-jos parapijos skyriaus susirinkimas įvyks šį sekmadienį, lapkričio 8 po 11.30 v. Mišių parodų salėje. Programoje dr. Daivos Norkienės paskaita apie širdies ligas. Visos narės, viešnios bei svečiai kviečiami dalyvauti.

– Pirmos Komunijos pamokos prasideda lapkričio mėn. lietuviškai kalbantiems vaikams po 10.15 v. Mišių, angliškai po 9.15 v. Mišių.

– Platinami bilietai į sriubos vakaronę sekmadieniais salėje po Mišių; kitu laiku pas V. Tasecką 905 824-4461. Sriubos vakaronės tikslas sudaryti lėšų sriubos valgymo Lietuvoje. Prieš vakariene bus trumpa ir įdomi meninė programa. Bilieto kaina \$20.

– Mišios sekmadienį, lapkričio 8: 8.15 v.r. už Norvių ir Ramanauskų šeimos mirusius; 9.15 v.r. už Kuodžių šeimos mirusius; 10.15 v.r. už Vėlinių novėnai pavestas sielas, už a.a. Danutę ir Vladą Šaltmirus, už a.a. Mariją ir Pijų Kriščiūnus ir jų šeimų mirusius; 11.30 v.r. už Kanados lietuvių fondo mirusius narius.

Lietuvių Namų žinios

– Sekmadienio, lapkričio 1 d. popietėje dalyvavo 134 asmenys.

– LN valdybos posėdis – lapkričio 19, ketvirtadienį, 7 v.v.

– LN tradicinis pobūvis įvyks lapkričio 7, šeštadienį, 7 v.v., Karaliaus Mindaugo menėje. Šilta vakariene su vyru, veiks baras, loterija. Programoje – choras „Daina“ ir „Atžalyno“ veteranai. Šokiams gros Vaclovas Povilonis. Įėjimas asmeniui \$20. Bilietai gaunami LN raštinėje 416 532-3311 arba sekmadienio popietės metu.

– Lapkričio 8, sekmadienį, Lietuvių Namų „C“ salėje, 1.30 v.p.p. bus rodomas dokumentinis filmas apie St. Lozoraitį „Vilties prezidentas“.

– Aukos slaugos namams primamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

– Kultūros komisija yra įsigijusi įvairių vaizdajuosčių iš Lietuvos. Tai puiki dovana draugams bei artimiesiems. Dėl jų įsigijimo ar nuomavimo skambinti S. Pabirienėi 416 762-5419 arba V. Kulniui tel. 416 763-1266.

Muziejaus-archyvo žinios

– Vėdėja yra išvykusi į Europą, todėl iki jos sugrįžimo 1998.XII.20 nepriimami nauji rinkiniai. Muziejus atidarytas įprastom valandom; vyksta nauja audinių paroda. Aukomis muziejui parėmė: \$200 – Jonas Margis; \$4 – Ursulė Palilytė.

– Keltuvo vajui \$100 aukoko J. Bubulienė savo vyro a.a. Stasio Bubulio V mirties metinių progą).

KRIKŠČIONYBĖS 2000-JŲ METŲ SUKAKTIES IŠVYKA

1999 m. balandžio 8-18 d.d.

Prisikėlimo parapijos klebono kun. Augustino Simanavičiaus, OFM, ir kun. Edžio Putrimo globoje

Ši išvyka specialiai paruošta krikščionybei atmintinų vietų aplankymui.

Italijoje bus lankomi Romos, Florencijos, Sorento, Neapolio ir kiti miestai.

Iškilioji išvykos dalis – šv. Mišios lietuvių Aušros Vartų koplyčioje, kuri yra Vatikane, Švento Petro bazilikoje.

Kaina priklausys nuo keliautojų skaičiaus, tačiau neturėtų būti daugiau kaip \$2449 (Kan.). Į šią kainą yra įskaičiuota: kelionė lėktuvu Toronto-Roma ir atgal, pervežimai iš orausčio į viešbutį, pusryčiai ir pietūs arba vakarienė bei vaizdingos kelionės po Italiją.

Nuolaida, užsisakiusiems išvyką ir įmokėjus \$400 iki 1998 m. gruodžio 1 d. duodama \$50 nuolaida, o sumokant visą sumą garantuojama, kad išvykos kaina nesikeis dėl galimų piniginių vienetų kaitalojimosi.

Išsamesnę informaciją teikia

Raimundas Valadka, MARLIN TRAVEL, tel. 416 231-1061

Contiki

Kanados lietuvių vaizduojamo meno dailininkai rengia

savo darbų parodą „Ant tilto“

Skylight galerijoje (Northern District Library), 40 Orchard View Blvd., Toronto (Yonge-Eglinton) lapkričio 7-28 d.d.

Susitikimas su dailininkais – lapkričio 14, šeštadienį, 2-4 val. p.p. Parodoje išstatyti darbai simbolizuoja kultūrinį susikryžavimą, išreiškia „menininko individualybę, kuri išlaisvina tautos kultūrą iš apribojimų“. J. Račkus

„Park Lithuania“ 25 metų vardo gavimo sukaktis bus paminėta lapkričio 14 d. Parko (Keele-Glenlake) pavadinimu besirūpinantis komitetas šia proga išplatino atsisveikimus, kuriuose nurodomos pastangos siekiant parką pavadinti Lietuvos vardu ir to pavadinimo reikšmę. Parke iškilmes numatoma pradėti 1.30 v.p.p. Rengia KLB Toronto apylinkės valdyba ir kviečia visus gausiai dalyvauti.

Toronto suomių, estų ir lietuvių chorų koncertas, pavadintas „Dovanojame dainą“ („The Gift of Song“), įvyks gruodžio mėn. 1, antradienį, 7.30 v.v. Koncertuos Toronto suomių „Vox Finlandiae“, estų „Estonia“ ir lietuvių „Volungė“ chorai. Pirmoje programos dalyje choristų šimtinė atliks įvairių baltiečių kompozitorių kūrinius, o antroje dalyje – išpūdingą komp. A. Vivaldžio giesmę „Gloria“.

Koncertas įvyks garsiajame „Ford Centre for the Performing Arts“, George Weston Recital Hall, 5040 Yonge Str. šiaurinėje Toronto dalyje. Vietos numeruotos ir užsakomos pas „Volungės“ choristus arba gaunamos salės bilietų kioske, tel. 416 872-2222. Įėjimas – \$18. asmeniui. Visi maloniai kviečiami. A. N.

Kapinių lankymas

Vėlinių išvakarėse tradicinis Šv. Jono lietuvių kapinių lankymas praeitą sekmadienį, lapkričio 1, gražiam orui esant, sutraukė šimtus tautiečių iš Toronto, Hamiltono, Mississaugos ir kitų vietovių. Suvažiavusieji jau iš pat ryto tvarkė ir puošė savo artimųjų kapus, degė žvakutes, lankė Anapilio parodų salėje veikiančias parodas – dail. Genės Valiūnienės meno darbų ir senų audinių bei staklių. Išalkę didžiojoje Anapilio salėje sotinosi lietuviškais valgiais. Ten veikė įvairių gerimų bufetas; iki Mišių visiems užteko laiko susitikti su pažistamais ir pabendrauti.

Mišios įvyko 3 v.p.p. Lietuvos kankinių šventovėje. Jas koncelebravo klebonas prel. J. Staškus ir kunigai A. Simanavičius, OFM, Eurg. Jurgutis, OFM, J. Liauba, OFM, Ed. Putrimas ir K. Ralys, pasakę ir diena pritaikytą pamokslą. Giedėjo muz. J. Govedo vadovaujamas parapijos choras.

Autoaiškštėje bei kapinėse tvarką prižiūrėjo Toronto VI. Pūtvio kuopos šauliai. Dail. G. Valiūnienės parodą surengė KLK moterų dr-jos šios parapijos skyrius, gautas pajamas paskyręs „Vaikų dienos centrams“ Lietuvoje. Lankytojų vašinimu rūpinose Anapilio moterų būrelis. Anapilio salės prieangyje buvo renkami parašai prašymui, kad Lietuva būtų priimta į ŠAS-gą (NATO).

Šv. Jono lietuvių kapinėms aukoko: \$100 – S. Matulevičienė, O. Balsienė (savo tėvelių a.a. Albinos ir Juozo Kriaučiūnų atminimui), dr. D. Žutautas (savo tėvelio a.a. Broniaus Žutauto I mirties metinių progą).

Tina ir Vytautas Gataveckai ir Peter Gaibisels

maloniai kviečia visus atsilankyti į naują menininkų galeriją

“Pygmalion And Galatea”

1273 Queen St. West, Toronto (2 kvartalai į vakarus nuo Dufferin)

Tel. 416 537-4222

Susipažinsite su keramikos, stiklo, skulptūros ir kitokiais meno dirbiniais

ATIDARYMAS su užkandžiais ir gėrimais lapkričio 7, šeštadienį, nuo 3-6 val. vakaro.

KLB Toronto apylinkės valdyba spalio 20-tos dienos posėdyje nutarė sudaryti renginių ir įvykių kalendorių. Sklandesniam bendradarbiavimui organizacijos ir pavieniai asmenys, ruošiantys individualias parodas ar paskaitas, dėl renginių datų ir vietų prašomi skambinti valdybos narei Irenai Kairienai tel. 416 763-2739. I. K.

Stasys Jokubaitis, visuomenininkas, šaulių bei baltiečių veteranų veikėjas, gavo laišką iš Lietuvos respublikos ambasadoriaus dr. A. Eidinto. Pastarasis tarp kitko rašo:

„Nuosirdžiausiai dėkoju Jums už paramą Lietuvos narystės NATO siekime. Leiskite per Jus perduoti geriausius mano linkėjimus „Baltic Veteran's League in Canada“ nariams ir vadovams. Esu giliai įsitikinęs, kad vieningomis, sutelktomis jėgomis anksčiau ar vėliau pasiekime Lietuvos saugumo užtikrinimą“.

„TŽ“ redakciją pasiekė Lino Antanavičiaus laiškas, kuriame jis praneša, kad Lietuvos žmogaus teisių draugija kartu su Audriaus Butkevičiaus rėmimo fondu „Internet“ atidarė puslapį, kurio adresas yra: www.aiva.lt/human rights.

Toronto lietuvių pensininkų klubas Anapilio vaikų darželiui paremti paskyrė \$500. auką, kuri bus panaudota žaidimų aikštelės įrengimui. Dėkingi vai-kai ir mokytojos.

A. A. M. Valaičio atminimui pagerbti A. Kuolas paaukojo \$10. „Kovai su vėžio liga Lietuvoje“.

O. G. A. A. Stefanijos Vaitekūnienės atminimui Bernadeta Stalioraitienė „Kovai su vėžio liga Lietuvoje“ aukoko \$20. M. P.

A. A. Halinos Rickienės 8 metų mirties sukakčiai prisiminti dukrė Alina Žilvytėnė ir žentas Kazys Žilvytis „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$100.

A. A. Juozo Stalioraičio atminimui pagerbti B. Stalioraitienė „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$100.

A. A. Antano Svirplio 9-rių metų mirties prisiminimui žmona Liuba Svirplienė „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$100.

A. A. žmonos Onos Tikuišienės 16-tųjų mirties metinių prisiminimui V. Tikuišis „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$100.

A. A. Broniaus Žutauto 1 metų mirties prisiminimui sūnus Algis Žutautas „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$100.

Kražių šventovei papildomai aukoko: \$10 – A. A. Valadkos. Kražių apylinkės seneliams ir našlaičiams \$500 aukoko Anapilio moterų būrelis.

„Angeliukų“ chorui aukoko: \$250 – Kanados lietuvių fondas; \$100 – J. Bubulienė (a.a. Stasio Bubulio V mirties metinių progą), Toronto tautinių šokių ansamblis „Gintaras“.

Vartotojų ir komercinių ryšių ministerija praneša, kad Automobilų taisymo įstatymas apsaugoja vartotoją nuo mechanikų apgavystės. Geriausias būdas apsaugoti yra patiemis susipažinti su automobilio išlaikymu ir taisymu. Apie įvairius seminarus informuoja savivaldybės, kolegijos bei gimnazijos arba vairuotojų organizacijos („auto clubs“). Mechanikas gali rekomenduoti draugai, bendradarbiai. Įstatyme numatyta, kad mechanikų darbo kaina turi būti aiškiai paskelbta. Vartotojams paprašius, dalys (detalės) grąžinamos įrodymui, kad senos sugedusios ir naujos įdėtos. Partitina iš anksto gauti darbo įvertinimą – „estimate“ raštu, jame nurodant visus reikalingus duomenis. Saskaity negali būti didesnė kaip 10% įvertinimo kainos. Įstatyme taip pat numatyta 90 dienų garantija už naujas ir perstatytas (reconditioned) dalis ir darbą. Ministerija (Ministry of Consumer and Commercial Relations) teikia informaciją leidinyje „Car Repair: Promise and Performance“. Skambinti tel. 416-326-8555 Toronto arba iš toliau nemokama linija 1-800-268-1142. Inf.

A. A. Prano Griškionio atminimui žmona Liucija Griškionienė „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$20.

A. A. Jono Sadausko 12-tųjų mirties metinių prisiminimui Aldona Falikauskienė „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$20.

A. A. Sofijos Tekorienės vienerių metų mirties prisiminimui, Aldona Falikauskienė „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$20.

A. A. Sofijos Tekorienės vienerių metų mirties prisiminimui Stasys Matulionis „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$20.

A. A. dr. A. Matulionienės šviesiam prisiminimui, užjausdami dr. J. ir E. Čuplinskus bei jų šeimą, A. T. Sekonai „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$25.

A. A. Laimos Kurpienės atminimui pagerbti, užjausdami vyrą Gediminą, dukrą Viktoriją, sūnų Augustiną, jų šeimas ir visus artimuosius, S. ir A. Draugeliai „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$25.

A. A. Marijono Valaičio atminimui, užjausdami jo žmoną Grasilą ir visus gimines bei artimuosius, Jurcevičių šeima „Tėviškės žiburiams“ aukoko \$40.

MOTERIS, iš Lietuvos, kalbanti silpnai angliškai, ieško darbo. Skambinti tel. 1(519) 468-3296.

BANGA RENOVATIONS, namų remonto bei pataisymų bendrovė, atlieka įvairius stalius, vidaus sienų (drywall), plytelių klojimo, dažymo darbus. Įrengia rūsius, vonios kambarius. Taiso smulkius vandentiekio bei elektros gedimus. Stato lauko verandas, tvorą. Garantuojamos prieinamos kainos ir darbo kokybė. Skambinti Robertui Melkui, tel. 416 760-7181.

MONTREAL

Dvidešimt Toronto Maironio lietuvių mokyklos kanklininkų atlieks koncertą lapkričio 15, sekmadienį, 12 val. Aušros Vartų parapijos salėje. Programoje kanklių muzika, dainos ir deklamacija. Grupei vadovauja Julija Adamonytė ir Žibutė Janeliūnienė. Toks koncertas Montrealyje yra pirmas. Po koncerto bus kava ir pasižmonėjimas. Pelnas skiriamas Montrelio lituanistinėi mokyklai. Auka – \$10, vaikams – \$5. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

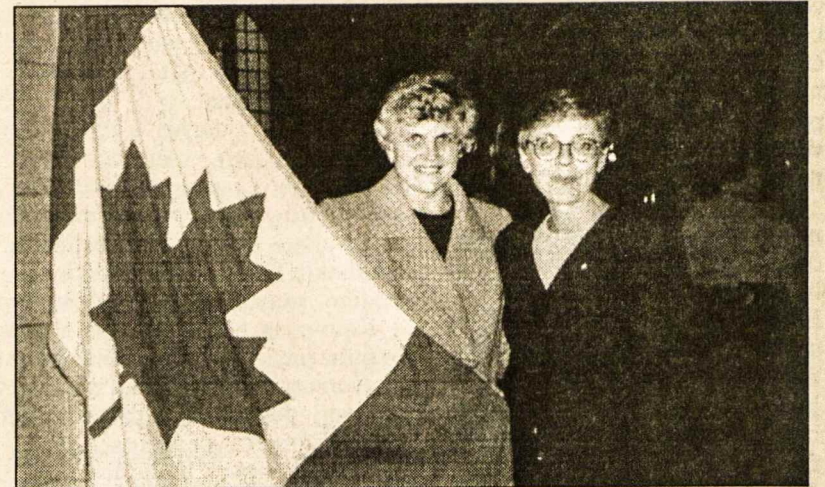
KLB Krašto tarybos spalio 24-25 d.d. Otavoje suvažiavime dalyvaavo penki Montrelio apylinkės at-

stovai: Julija ir Petras Adamoniai, Birutė Nagienė ir Arūnas bei Bronius Staškevičiai. Pagal tarybos nutarimą Garbės teismai sudaryti pavesta Montrelio apylinkė.

Kviečiami krepšinio žaidėjai. Kreiptis į Romą Otto, sen., tel. 453-1526 arba į Romą Verbylę tel. 731-3167. Tikimasi sudaryti stiprią Montrelio krepšinio komandą.

A. a. Stasys Pocauskas, 80 m. amžiaus, mirė spalio 22 d. Iš Aušros Vartų šventovės spalio 26 d. palaidotas Notre Dame des Neiges kapinėse. Liko žmona, dukrė ir sūnus su šeimomis bei sesuo ir kiti giminės Lietuvoje.

B. S.

Lietuvos seimo narė ELVYRA KUNEVIČIENĖ (kairėje) ir REGINA PIEČAITIENĖ Kanados parlamento rūmuose

LITAS

Montrelio lietuvių kredito unija

1475, rue De Sève, Montréal (Québec) H4E 2A8

Tel.: 766-5827

FAX: 766-1349

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai – Automobilai – Prekyba – Atsakomybė 3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel. 514 722-3545

FAX 514 722-3546

JOANA ADAMONYTE, A.I.B.

DONNA SVRAGA, A.I.B.

PETRAS ADAMONIS, C.I.B.

Res. 514 256-5355

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas nelpareigoja apsidrausti.

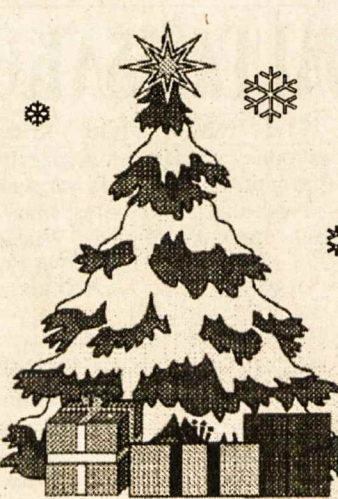
MARGUTIS

V.I.M. Parcel Express Inc. 4134 Dundas St. West, Etobicoke, On, M8X 1X3

Tel. (416) 233-4601 Fax (416) 233-3042

Siuntiniai, priimti iki lapkričio 19 d., bus pristatyti jūsų artimiesiems ir draugams Lietuvoje

ŠV. KALĖDŲ ŠVENTĖMS

Tel. (416) 233-4601

IEŠKOME moters prižiūrėti 4 vaikučius nuo lapkričio mėn. vidurio gyvenant kartu Mississaugoje. Tel. 905 848-9628.

REIKALINGAS darbuotojas su patirtimi remonto/statybos firmai. Kreiptis – tel. 416 663-2009 arba „pager“ nr. 416-530-3007. Prašom palikti pranešimą.

LIETUVĖ moteris ieško darbo. Gali prižiūrėti vaikus ar senelius ar atlikti namų ruošos darbus. Skambinti Elenai tel. 416 251-3467 po 6 v.v.

CLEAN FOREVER. Valome kili-mus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kurio laiku tel. 416 503-1687.

ATLIEKU stalius, vidaus sienų (drywall), dažymo, plytelių dėjimo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas),